

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сорок друга

Стенограма пленарного засідання
14 липня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина сорок друга

*Стенограма пленарного засідання
14 липня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 14 липня 2026 року)

Частина сорок друга

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...6
Заява фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	...13
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...14
Прийняття законів України:	
«Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»	...15
«Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації»	...20
Голосування пропозиції про виклик Директора Державного бюро розслідувань на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 15 липня 2026 року для надання інформації	...26
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 червня 2026 року «Про внесення змін до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22 лютого 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежуваних (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації»	...27
Внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби особами, звільненими умовно-достроково від відбування покарання військової для проходження служби за контрактом	...33

Ратифікація Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки	...39
Внесення зміни до статті 7 Закону України «Про державні нагороди України»	...45
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України 14 липня 2026 року Закону України «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про державні нагороди України» та негайного направлення його Президентові України на підпис	...50
Прийняття в першому читанні за основу проєкту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за виготовлення і розповсюдження дитячої порнографії»	...50
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про відставку Прем'єр-міністра України Свириденко Ю.А.»	...56
Розгляд проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання»	...67
Інформація про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційних депутатських об'єднань «Українська тактична медицина: виробництво, стандарти, розвиток» і «Гідність. Увага. Реінтеграція»	...87

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
14 липня 2026 року, 11 година 48 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні народні депутати! Переходимо до роботи. Я нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання.

Слава Україні!

Шановні народні депутати, відповідно до Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, сьогодні день народження у наших колег Олесі Олександрівни Отраднової та Володимира Ілліча Іванова, фракція «Слуга народу». Вітаємо! Бажаємо іменинникам міцного здоров'я, плідної роботи і нових досягнень в ім'я України *(Оплески)*.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні народні депутати, триває тринадцятий рік незламного спротиву українського народу збройній агресії російській федерації, п'ятий з яких – в умовах повномасштабного вторгнення. Цієї ночі, як і протягом останніх днів, російська федерація знову здійснила масовані ракетні та дроніві атаки на території України. Під ворожими ударами опинилися Харків, Суми, Запоріжжя, Одеса та інші населені пункти нашої держави. Особливо руйнівних ударів зазнає Київ. Унаслідок ракетних і дронівих обстрілів загинули десятки людей і понад сто мирних громадян поранено, зруйновано житлові будинки та об'єкти цивільної інфраструктури. Ці варварські дії вкотре підтверджують, що держава-агресор цілеспрямовано веде війну проти мирного населення, грубо порушуючи норми міжнародного права, зокрема міжнародного гуманітарного права, та зневажаючи основоположні принципи людяності.

Я прошу вшанувати хвилиною мовчання світлу пам'ять захисників і захисниць України, які віддали життя за свободу і незалежність нашої держави, а також мирних громадян, загиблих унаслідок російської агресії. Вічна пам'ять.

(Хвилина мовчання).

Прошу сідати, шановні колеги.

На засіданні Погоджувальної ради ми домовилися надати кожному уповноваженому представнику депутатських фракцій і груп до 3 хвилин для виступу. Я прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Скороход Анна Костянтинівна, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Військових знову кинули з так сильно обіцяними зарплатами. Я вам зараз зачитаю листа, який мені написав один військовослужбовець. Таких листів я отримую десятки щодня.

«Скажіть, будь ласка, як так сталося, що військових знову обманули з грошовим забезпеченням? Чому до військових таке ставлення? Що за бездушні виродки сидять у МОУ і постійно брешуть солдатам то про демобілізацію, то про реформи, то про підвищення зарплат до 30 тисяч гривень? Брехнею вони так піднімають моральний дух чи, можливо, мотивацію підписати контракт? Чому ніхто не говорить про те, що військових знову кинули, як рабів чи лохів? Немає ніякого підвищення зарплат, це просто развод.

Підніміть це питання, бо дуже багато військових у тилу не задоволені таким ставленням і такими реформами».

Колеги, це стосується нас із вами. Ми всі пам'ятаємо, як нам помпезно обіцяли, що зараз усе підвищать, як прийняли постанови, я пригадую голосування за зміни до бюджету, але нічого не зробили. Ось я вам показую: інструктор з фізичної підготовки отримує 22 тисячі гривень, це виписка з банку. То як йому жити? Скажіть, як нормальний чоловік може прожити і забезпечити сім'ю на 22 тисячі гривень? Як можна виплачувати мільйонні зарплати на державних підприємствах і в наглядних радах? Як можна підвищувати зарплати працівникам НАБУ до 200 тисяч гривень та збільшувати їх працівникам інших правоохоронних органів, зважаючи на зарплати, які отримують військовослужбовці? Що це за знущання над людьми? Про яку мотивацію та захист ми можемо говорити? Про що ми можемо взагалі просити людей, які щодня ризикують своїм життям? Де обіцяна реформа? Чи ми знову витратили мільйони на слайдики, які ніяк не працюють?

У нас зараз буде перезавантаження Кабміну. Скажіть, будь ласка, ми хоча б раз почуємо звіт уряду? Бо слайдиків, мені здається, ми вже стільки надивилися, що з них можна скласти цілий фільм про роботу одного, другого, третього, четвертого, п'ятого кабмінів. Скільки їх ще в нас буде?

Скажіть, будь ласка, ось ви підвищуєте виплату за рекрутинг одного іноземця до 300 тисяч гривень. Кому йдуть 170 тисяч зверху? Чому ми не

отримуємо жодної відповіді? Коли парламент нарешті почне бути парламентом? Коли ми почнемо виконувати обіцянки, які даємо? Коли ми почнемо питати з МОУ за їхні реформи, які вони запроваджують лише на словах?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Білозір Лариса Миколаївна, група «Довіра». Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні українці, шановні колеги! Хочу привернути вашу увагу до проблеми, яка сьогодні турбує дуже багато громад. Ідеться про постанову Кабінету Міністрів від 19 листопада 2025 року № 1512 і наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 20 березня цього року № 591, який фактично заблокував будь-які проєкти в громадах. Справді, запроваджений новий механізм аналізу цін на будівельні матеріали, і мета правильна – забезпечити прозорість використання коштів. Проте, як завжди, на практиці ми отримали протилежний результат, тому що постанова виписана не дуже добре.

Під час зустрічей з виборцями мені постійно кажуть, що замість того, щоб будувати, ремонтувати, відновлювати школи, лікарні й дитячі садки, громади змушені витратити місяці на бюрократичні процедури і відмовлятися від усіх запланованих проєктів. Щоб реалізувати навіть невеликий проєкт на мільйон гривень, потрібно зібрати десятки комерційних пропозицій, підготувати численні звіти, підтвердити кожен позицію в кошторисі та пройти додаткові перевірки. При цьому підрядники часто не хочуть готувати таку кількість документів, а працівники органів місцевого самоврядування бояться правоохоронних органів. У результаті затримуються ремонти шкіл, дитячих садків, лікарень, будівництво укриттів, модернізація водопостачання, ремонт комунальних доріг та інші критично важливі проєкти.

Ця постанова фактично шкодить громадам і відбудові. Проблема торкнулася навіть тих об'єктів, які фінансуються за рахунок грантів, а не державних коштів. Саме тому у червні я звернулася до Прем'єр-міністра, щоб вона спонукала Мінрегіон переглянути цей механізм. Зміни вже напрацьовані, але, на жаль, уряд їх досі не затвердив. Зараз триває зміна уряду, і ми не знаємо, як готувати соціальні об'єкти – школи і дитячі садки до 1 вересня. У багатьох з них течуть дахи, але їх не можна ремонтувати.

Ця постанова заблокувала реалізацію великої кількості проєктів по всій країні через надмірну бюрократію. Крім того, зараз тривають кадрові перестановки, тому ми не знаємо, коли саме внесуть зміни до постанови. Тож я як народний депутат закликаю взагалі скасувати цю постанову і спільно з представниками громад та бізнесу напрацювати новий простий і зрозумілий механізм контролю за цінами. Контроль за використанням бюджетних коштів обов'язково має бути, це однозначно. Проте він не може ставати причиною того,

що громади не спроможні будувати, ремонтувати школи, лікарні і укриття чи відновлювати критичну інфраструктуру. Під час війни це взагалі неприпустимо.

Сьогодні нам потрібні швидкі рішення, які допоможуть громадам працювати, а не нові бюрократичні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ар'єв, фракція «Європейська солідарність», передає слово Порошенку.

Будь ласка, Петре Олексійовичу.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Сьогодні дуже важливий день – день, коли треба говорити про відповідальність парламенту, уряду і Президента за прийняті рішення.

Два місяці я утримувався від критичних зауважень на адресу влади і Президента. Два місяці після зустрічі на Банковій я мав надію, що мене почули, і тема коаліції національної єдності, тема уряду національної єдності і тема припинення війни шляхом припинення вогню є базовою. Сьогодні, на жаль, цієї надії поховано.

Я хотів би кожному з вас, хто голосував 17 липня минулого року, нагадати, які обіцянки ви чули. Я хотів би нагадати, що відбулося менше ніж за рік. Через два тижні відбулася атака на незалежну антикорупційну інфраструктуру і картонковий Майдан. Через місяць відбувся «Міндічгейт», коли половина тих, за кого ви голосували, отримали підозри через пряму участь у корупційних обходах.

Хочу наголосити, що відставка – це не покарання. Половина уряду має бути у в'язниці, не намагаючись сховатися за вашими голосуваннями. Нагадаю, що лише один міністр, якого підтримала фракція «Європейська солідарність» і несе повну відповідальність за це голосування, – це єдине позитивне, що можна згадати про діяльність уряду. Це і відновлення реальних конкурентних процедур під час закупівлі озброєння, і сприяння експорту для українських виробників зброї того, що держава не здатна купити, і хоча б якийсь підхід до воєнної реформи включно з демобілізацією і контрактами. Нічого більше ніхто з уряду не запропонував.

Ще раз наголошую: Кулебу – у в'язницю, Проніна – у в'язницю, Голову Антимонопольного комітету – у в'язницю, тим, хто зараз під підозрами, – ефективний, чесний і прозорий суд.

Ще одна позиція – європейська інтеграція. Сьогодні нарешті замість восьми кластерів, на жаль, ми відкриємо лише два...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давидюк Микола Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

ДАВИДЮК М.І., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Соломії Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Колеги, я не могла сьогодні не згадати про українсько-польські відносини, особливо після 11 липня, коли польська сторона вшановувала день пам'яті жертв Волинської трагедії, так званого геноциду поляків. На жаль, наші сусіди не хочуть говорити правду. Мені було прикро бачити, як команда Президента Польщі накриває українські хрести військовою сіткою, прикриваючи тим самим свої злочини. Прикро бачити й те, що фактично на розпалюванні національної ворожнечі та ксенофобії проти українців будується ціла президентська кампанія, яка завершиться лише в листопаді 2027 року. Антиукраїнська риторика стає для Президента каменем спотикання. Однак ані нам, ані польському суспільству важливо не збитися з дороги абсолютно нормального, здорового діалогу і потиску рук, які вже відбулися між нами і в 1996, і в 2005, і в 2008 роках, коли було докладено стільки зусиль.

Проте все почалося не з Волинської трагедії 1943 року. Хочу нагадати полякам і нам всім про події XVI–XVIII століть від Семена Палія до Коліївщини, потім XX століття, коли студентів убивали за створення Львівського українського університету. Про що може йтися, якщо відбувалася масова пацифікація Східної Галичини, а в Березі-Картузькій були закатовані тисячі українських націоналістів і тих, хто виборювали Українську державу? Лише через це можна було б досі не подавати руки нашим сусідам. Я мовчу про операцію «Вісла», під час якої 140 тисяч українців примусово виселили з їхніх етнічних земель.

Стільки єдності перед спільною бідой, особливо у спротиві та опорі тим, хто колонізує, веде загарбницьку політику, вбиває й катує. Шановні сусіди, ви думаєте, що українці в принципі не спроможні ні на що?

Мені здається, що настав час шукати діалог між тими, хто готовий домовлятися, – між політиками та урядами, але точно не можна йти на таку конфронтацію, яка породжує ксенофобію поляків навіть стосовно українських дітей. Ви знаєте про ситуацію з дівчинкою декілька днів тому. Це просто немислимо.

Я прошу Службу безпеки України та Агентство внутрішньої безпеки Польщі активізувати пошук осіб, які організовують у Польщі антиукраїнські мітинги та розпалюють ворожнечу. Я прошу Український інститут національної пам'яті активізувати пошукові роботи та ексгумацію жертв масових вбивств українців на території Польщі. Я прошу Міністерство культури і бюджетний комітет виділити кошти на впорядкування всіх українських сіл на території

Польщі, які були спалені, а їхні жителі – закатовані. Хочете правди – давайте відкривати світу всю правду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане Голово, шановні колеги, шановні виборці! Україна стоїть перед тими викликами і ризиками, які необхідно враховувати і врегульовувати сьогодні. Ці питання не завтрашнього дня, вони потребують вирішення вже зараз.

Перше. Це посилення підготовки енергетики і комунальної сфери до нового опалювального сезону. Багато хто з вас знає, що під час попереднього опалювального сезону зруйновано більше 80 відсотків теплової генерації. На сьогодні так само ми маємо руйнування і в газотранспортній інфраструктурі України, що унеможливить отримання природного газу кінцевими споживачами. Тому врегулювання і посилення підготовки енергетики і комунальної сфери є важливим, одним із стратегічних пріоритетів на шляху підготовки України до опалювального сезону 2026–2027 років.

Другий важливий момент, який теж ми маємо врегулювати, – подолання негативних наслідків інфляції. Адже нові ціни на товари і послуги призводять до зростання кінцевої собівартості виготовленої продукції, відпускних цін і загалом розкручують загальну інфляційну спіраль. Якщо ми візьмемо показник інфляції у першому півріччі на рівні 5,7 відсотка, він свідчить, що за підсумками року такими ж темпами ми вийдемо на показник десь 12 відсотків. Це надзвичайно висока цифра, яка знецінюватиме доходи і знижуватиме рівень життя громадян України.

Окремо звертаю увагу на вартість пально-мастильних матеріалів, адже за пів року ціни зросли майже на 27 відсотків, а це – одна з ключових статей собівартості виготовленої продукції. Вона безпосередньо впливатиме на подальше здорожчання цін на товари і послуги. Тому це другий пріоритет.

Третє. Ми хочемо звернути увагу на підтримку внутрішньо переміщених осіб. Виплати у 2 тисячі гривень для дорослого та 3 тисячі гривень для дитини жодним чином не корелюються навіть з елементарними економічними розрахунками і із затвердженим прожитковим мінімумом, не кажучи вже про фактичний. Тому ці цифри мають бути економічно обґрунтовані.

Четверте, на що ми звертаємо увагу, – це, безумовно, стимулювання економічної активності та підтримка промислового виробництва. Адже падіння промисловості на 2,4 відсотка на фоні низької бази порівняння свідчить про ще більш глибоку деіндустріалізацію. Тому з метою відновлення нових робочих

місць, конкурентних заробітних плат ми маємо фокусувати свою увагу на стимулюванні промисловості.

Завершуючи свій виступ, звертаю увагу, що порядок денний має корелюватися цими викликами, щоб ми гідно пройшли опалювальний сезон 2026–2027 років.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Беленюк Жан Венсанович, фракція «Слуга народу».
Будь ласка.

БЕЛЕНЮК Ж.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановний Голово, шановні народні депутати! Звісно, на цьому тижні в нас багато роботи – буде зміна уряду. Я хочу подякувати урядовцям за виконану роботу протягом цього року, а також побажати наснаги й адекватної реакції на всі виклики, які чекають нових урядовців протягом наступних місяців і років.

А викликів дійсно багато, тому що сьогодні я хочу звернути вашу увагу та всієї країни на одне державне підприємство, яке має назву «Ворохтянська високогірна навчальна спортивна база «Заросляк». Це унікальний інфраструктурний об'єкт, база біля підніжжя гори Говерли, де спортсмени десятиліттями в особливих умовах готувалися до своїх стартів. Я особисто – приклад спортсмена, який готувався на цій базі до всіх своїх Олімпійських ігор, чемпіонатів світу і різноманітних змагань.

До речі, ця база знаходиться на території Карпатського національного природного парку та належить до особливо цінних земель природно-заповідного фонду, але кілька років тому частина цих земель через процедуру інвентаризації була зареєстрована як комунальна власність. При цьому відсутні рішення держави про передачу, вилучення з природно-заповідного фонду чи зміну їх правового статусу. Виникає принципове питання: чи може технічна процедура інвентаризації стати підставою для переходу земель з державної в комунальну власність?

Державне підприємство неодноразово намагалося захистити ці землі в суді, водночас суд зазначив, що такі вимоги має встановлювати саме держава. Я хочу подякувати Міністерству молоді і спорту та Офісу Генерального прокурора за те, що вони наразі долучилися до відстоювання прав держави в суді. Сподіваємося, це матиме успіх.

Водночас ситуація має стати приводом для ширших висновків. Чи достатньо надійно сьогодні захищені землі природно-заповідного фонду, а також державних підприємств і спортивної інфраструктури? Чи не існують прогалини, які дозволяють змінювати їх правовий статус без належного рішення держави?

Шановні колеги, ми зараз говоримо не про кілька гектарів, а про те, чи здатна держава захистити стратегічно свою власність. Державна власність повинна залишатися саме державною і держава повинна вміти її захищати.

Всім дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч Анатолій Павлович, група «Відновлення України». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово депутату Гнатенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнатенко. Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Останні новини щодо кадрових змін в уряді та інших органах влади не повинні відволікати нас від головного – від підготовки до наступного опалювального періоду. Верховна Рада вже зробила свою частину роботи – змінила бюджет, ми забезпечили необхідне фінансування для реалізації комплексних планів стійкості регіонів та міст. Тепер потрібен максимальний контроль за їх виконанням. Бюрократичні зволікання неприпустимі. Кожне рішення, кожна гривня мають працювати на захист критичної інфраструктури, розгортання розподіленої генерації та забезпечення безперебійного теплопостачання. Мусить також бути максимальна підтримка прифронтових територій.

Прогноз одного з радників міністра оборони про те, що росіяни системно винищують всю цивільну інфраструктуру в смузі близько 100 кілометрів від лінії фронту сприймається як вирок. Так не можна. Влада не має права констатувати безвихідь, її обов'язок – пропонувати реальні шляхи вирішення. Приклад – місто Харків, він показовий для нас. Місто живе під постійними обстрілами, але продовжує адаптуватися: школи, дитячі садки, сервісні центри та інші важливі об'єкти отримують захищені приміщення під землею і працюють. Такі рішення потрібно масштабувати на всі прифронтові громади.

Особливо критична ситуація сьогодні на Донеччині. Люди заслуговують на підтримку влади.

Колеги, Україна має працювати, має функціонувати її економіка і все інше. Увесь фінансовий ресурс платників податків сьогодні йде на сферу безпеки та оборони. Саме тому до питання бронювання працівників не можна підходити формально. Після останніх змін зарплатний ценз у три мінімальні зарплати фактично виключає з бронювання багатьох спеціалістів на середніх та нижчих

посадах. Багато компаній фізично не встигають підвищити зарплати всім ключовим працівникам у стислі терміни. В агросекторі дефіцит кадрів сягає вже понад 30 відсотків. Сезонні та технічні працівники мають зарплати нижчі за новий поріг. Під ударом – виробництво, будівництво, торгівля, логістика, транспорт і багато чого іншого.

Простих рішень у питанні мобілізації не існує, але зупинити роботу економіки – це теж не варіант, потрібен розумний баланс між потребами армії та збереженням виробничих потужностей. Необхідно не допустити колапсу ключових галузей.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ від фракції «Батьківщина», але в мене є лист від двох фракцій з проханням оголосити перерву, яку вони готові замінити на виступ. Тому надаємо на виступ від фракції 3 хвилини і 3 хвилини – замість перерви, разом – до 6 хвилин. Виступатиме Юлія Володимирівна Тимошенко. Потім переходимо до розгляду питань порядку денного.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні колеги народні депутати! Ми всі одночасно з соціальних мереж дізналися, що в країні відбувається перезавантаження уряду. Причому це стало новиною для всіх – як фракцій коаліції (я кажу свідомо: коаліції), так і опозиції.

Цікаво це відбувається в країні, коли парламент, який має фундаментальні конституційні повноваження формувати уряд і призначати Прем'єр-міністра, дізнається про зміну уряду із соціальних мереж. Це говорить про те, що в Україні не існує ніякої парламентсько-президентської форми правління. У нас, на жаль, «явочним порядком» створена президентська влада і парламент не є самостійною, самодостатньою, конституційною структурою державної влади. Парламент, на жаль, зробили департаментом Офісу Президента. Він отримує вказівки і якщо не виконує їх – кримінальні справи. «Чудово» побудували конституційну форму управління країною.

Важливо, що ми всі знаємо, що в тіні так, за лаштунками також, але хочу запитати: навіщо публічно, прямо «наотмашь» оголошувати, що парламенту в країні не існує, і проводити поза межами парламенту будь-які консультації щодо формування уряду? Це говорить про те, що наплювали не лише на Конституцію, не лише на парламент, не лише на народних депутатів, а ще й на наших європейських друзів. Ми кожен день декларуємо європейські демократичні цінності, а парламент у тому контексті, в якому розуміє Європейський Союз, в Україні абсолютно відсутній.

Виникає питання: навіщо перезавантажують уряд, у чому мета такого кроку? Найголовніше, чого очікує суспільство, – радикальні зміни в організації життя країни, оновлення стратегій і тактик, дотримання прав і свобод людини, гарантування соціального забезпечення. Насправді немає ніяких сумнівів, що відбуватиметься сьогодні в Україні, тому, відкривши соціальні мережі, ви побачите, що, на жаль, кажуть люди: знову переставляють ліжка у владі, нічого не зміниться, крім пересування меблів, а прізвища не мають ніякого значення.

Тож наша команда заявляє дуже чітку позицію. За останні сім років у парламенті тотально через замовні голосування зруйнований суверенітет України. Сьогодні конституційні органи держави призначаються не Президентом, не парламентом, не урядом, а іноземними дорадчими й наглядовими радами. Хто відповідає за цю політику, що здійснюється в країні? Хто говорить суспільству про те, що робиться? Ніхто.

Я вам хочу нагадати, що один з попередніх Прем'єр-міністрів Шмигаль чітко заявив на всю країну, що зараз змінюється напрям реформ і Україну перетворюватимуть на ресурсний центр Європи. Ви можете подивитися цю заяву від 17 квітня 2023 року в телеграм-каналі Шмигала. Це означає, що всі так звані реформи переслідують лише одну мету, яку оголосили, – перетворення України на ресурсний центр Європи. Через це відбувається мінімізація науки, фактичне знищення достойної, якісної освіти та соціального забезпечення освітян і науковців. Крім того, Україна залишається єдиною серед демократичних, розвинутих держав Європи, де немає обов'язкового медичного страхування. Нас ще й фізично ліквідують.

Саме тому я хотіла б заявити з цієї трибуни: якщо міняєте уряд, спробуйте зробити Україну державою, яка живе за Конституцією, повертає собі суверенітет, повертає людям відчуття свободи і життя. Припиніть платити нещасним пенсіонерам по 2,5 тисячі гривень, по суті прирікаючи їх на фізіологічну смерть. Припиніть нищити освіту, науку, культуру в нашій державі і почніть відроджувати країну. Якщо такого не буде, виникає питання: навіщо переставляти ліжка у вашій владі, якщо ви нічого міняти не збираєтеся?

Наша команда дуже пильно слідкуватиме за тим, щоб не продовжували знищувати суверенітет країни і ліквідовувати українську націю.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, ми завершили виступи.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного я пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особисто картки в пульті на вашому робочому місці. Нагадую,

необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця.

Сигнальне голосування. Прошу голосувати.

«За» – 178.

Проголосували: за – 178, проти – 17, утрималися – 3, не голосували – 96.
Прекрасно.

Шановні колеги, швидше займайте свої місця, ми переходимо до розгляду питань порядку денного. Перелік питань, попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано.

Шановні колеги, на ваш розгляд вноситься проєкт Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» ([№ 15401](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проєкту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 202.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова для представлення законопроекту першого заступника Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Остряньського Євгенія Вікторовича.

Будь ласка, Євгенію Вікторовичу, до 2 хвилин.

ОСТРЯНСЬКИЙ Є.В., *перший заступник Секретаря Ради національної безпеки і оборони України*. Шановна президіє, шановні народні депутати України! Враховуючи продовження тривалої широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України, Радою національної безпеки і оборони України розглянуто пропозицію щодо продовження строку дії воєнного стану в Україні на 90 діб. Внесення згаданої пропозиції обумовлено тим, що останнє продовження воєнного стану в Україні визначено указом Президента від 27 квітня 2026 року № 342, строк якого закінчується 1 серпня 2026 року.

За результатами розгляду пропозиції Ради видано указ Президента України, яким передбачено продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 5 години 30 хвилин 2 серпня 2026 року строком на 90 діб. Реалізація Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» сприятиме вжиттю адекватних заходів протидії збройній агресії, забезпеченню незалежності України, її суверенітету та територіальної цілісності, а також передбачає продовження наданих відповідним органом державної влади військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відсічі збройної агресії.

Прошу розглянути та прийняти за основу та в цілому проєкт Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова голову Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександра Михайловича Завітневича.

Будь ласка, Олександр Михайловичу.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє, шановні колеги! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 14 липня 2026 року розглянув проєкт Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» (№ 15401), поданий Президентом України.

Комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроект № 15401 за основу та в цілому як закон, затвердивши рішення Президента України.

Шановні колеги, прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Михайловичу.

Шановні колеги, я прошу фракції і групи записатися на виступи: два – за, два – проти. Потім перейдемо до голосування.

Божков Олександр Валерійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БОЖКОВ О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Веніславському Федору.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федір Володимирович Веніславський.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Триває вже 1602-й день великої війни, яку російська федерація розв'язала і продовжує вести терористичними методами більше чотирьох років. Безперечно, зараз ми всі чудово бачимо, що російська федерація – країна-агресор, країна-терорист – системно нарощує терористичні

удари по мирних містах, селах, селищах України, і 80 відсотків об'єктів, які вона атакує, – це об'єкти, які не мають жодного відношення до воєнної інфраструктури нашої країни. Це об'єкти теплостанцій, енергостанцій, цивільні поштові відділення тощо. Найстрашніше, що росія систематично атакує наші об'єкти, які перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права. Це об'єкти культурної спадщини і медичної інфраструктури.

Ми не можемо не продовжити правовий режим воєнного стану, тому що від цього залежить виживання нашої держави. Країна-агресор вустами її представників постійно акцентує увагу на тому, що цілі, які вона перед собою поставила у 2022 році, залишаються незмінними. А ці цілі – знищення України як суверенної незалежної держави, знищення самоідентифікації українського народу, українського нації і перетворення нас на колонію російської федерації.

Ми не можемо цього допустити, тому потрібно продовжити правовий режим воєнного стану. Необхідно вкотре подати сигнал для наших партнерів, що наша боротьба продовжується і триватиме доти, поки ми не досягнемо наших цілей. А наші цілі – це збереження суверенітету, територіальної цілісності, незалежності держави.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Далі – Бондар Михайло Леонтійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Будь ласка, передайте слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я хочу розказати дуже особисту історію. Нещодавно моя маленька тринадцятирічна племінниця, тато якої зараз на фронті на дуже важкому донецькому напрямку, прийшла додому в сльозах. На київському майданчику, де вона гралася з дівчатками, ті запитали її: «А хто твій тато?». Вона з гордістю сказала: «Мій тато – військовий». «А ви що не могли порішати?» – запитали дівчатка малу племінницю. Це означає, що в родинях українців знають, що мобілізація несправедлива, що можна «порішати», що можна забронювати позитивних блогерів Банкової за те, щоб вони писали лайно про опозицію, що можна лякати суддів або антикорупціонерів мобілізацією їхніх дітей або чоловіків, щоб приймали правильні рішення.

Як сталося, що мобілізація стала не обов'язком українців, а дубиною, якою влада лякає? Як сталося, що тут зараз немає Секретаря РНБО Умерова, якому три місяці тому наша команда подарувала книжку військового письменника Артура Дроня «Героїв не міняють»? Тому що їх не міняють, їм не підняли грошове забезпечення, а все це має стати частиною системного реформування Збройних Сил України, частиною нашої перемоги. Як сталося, що єдине притомне кадрове рішення Зеленського – міністр Федоров сьогодні також «підвішений» і, можливо, його не буде призначено? Все це ставить перед усіма нами дуже багато запитань, як допомогти Збройним Силам України.

Щодо цього голосування, то парламент підтримує укази Зеленського про мобілізацію та воєнний стан уже в 20-те, бо це життєво необхідно для країни. Зверніть увагу, сама фракція Зеленського давно не дає за це 226 голосів, їх просто немає. На це голосування потрібні голоси...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Боротьба українського народу триває, і підтримка продовження воєнного стану нам надзвичайно потрібна. Тільки ми чомусь забуваємо підтримувати тих, хто забезпечує нам тут життя і це голосування. Саме ці люди та їхні сім'ї чекали 10 липня. Цей день настав, але для них нічого не змінилося. Вони не дочекалися обіцяного урядом збільшення заробітних плат для наших захисників. Уряд не забув збільшити до 200 тисяч гривень зарплати працівників НАБУ, але забув про тих, хто отримує «двадцятку», хто вийшов з пораненням, хто щодня ризикує своїм життям і здоров'ям, щоб ми всі були.

Колеги, якщо ми не годуватимемо свою армію, то в цьому залі сидітиме «єдина росія» і голосуватиме за воєнний стан, готуючись до нападу на Польщу та Євросоюз. Ми повинні це усвідомити.

Будь ласка, зробімо все, щоб все-таки підвищити заробітні плати військовослужбовців.

А це рішення нам необхідно підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ. Совсун Інна Романівна, фракція «Голос», передає слово Роману Костенку.

Костенко Роман Васильович. Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Добрий день,

шановні колеги! Ми вкотре сьогодні голосуємо за правовий режим воєнного стану. Це вимушений захід, щоб зберегти нашу державу. Я ще раз закликаю всіх повернутися в 2022 рік. Ми маємо сконцентруватися і забезпечити сили оборони потрібними ресурсами. Сьогодні і протягом цього тижня ми голосуватимемо за уряд, і я хочу, щоб цей уряд був максимально зосереджений на війні і на забезпеченні армії. Це дуже важливо.

Водночас майже за день до призначення уряду ми не знаємо, хто буде в цьому уряді і хто його очолить. Навіть депутатські фракції і групи не мають можливості поспілкуватися з міністрами та Прем'єр-міністром, щоб почути їхнє бачення виконання своїх повноважень під час великої війни. Особливо критично це стосується міністра оборони України, адже це ключова посада під час війни. А зараз виходить, що відомство перебуває в підвішеному стані і ми не знаємо, хто буде міністром. Ми обов'язково маємо побачити кандидата на засіданні комітету і тут, у парламенті, щоб дізнатися про його бачення і визначити, чи зможе він виконувати свої обов'язки під час війни. Ми маємо розуміти, що парламентський контроль – це не фікція, а важлива функція під час війни. Вона дозволяє контролювати тих, кого ми призначаємо на такі відповідальні посади.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення (*Шум у залі*).

Ще буде виступ від фракції «Батьківщина», 1 хвилина. Після цього перейдемо до прийняття рішення.

Наливайченко. Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане Голово. Фракція «Батьківщина» чітко заявляє нашим захисникам і захисницям та всім громадянам: мир настане завдяки нашій силі – потужності Збройних Сил України та сильній державі без корупції, яка працює задля головної мети – підтримки обороноздатності країни.

Ми щиро дякуємо нашим партнерам – Європейському Союзу та НАТО – за класні рішення на підтримку військово-промислового комплексу України та спроможності нашої держави захищати власних громадян, міста, села і українське небо.

Концентруймося на головному: на єдності та розумінні того, що є першочерговим. Найважливіший пріоритет – підтримка наших захисників та захисниць.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця (*Шум у залі*). Ще Німченко бажає виступити? Від вашої групи не виступали?

Що у вас? З процедури чи виступ?

Німченко, 1 хвилина. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* З процедури. Я хотів би, щоб ми з'ясували, як наше сьогоднішнє рішення співвідноситься зі статтею 13 Закону «Про Раду про національної безпеки і оборони України». Відповідно до цієї статті інтереси Президента у Верховній Раді представляє Секретар Ради національної безпеки і оборони і більше ніхто. На якій підставі заступник Секретаря сьогодні вносить цю пропозицію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я вам відразу відповідаю. Надійшов офіційний лист: «У зв'язку зі службовим відрядженням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України законопроект представлятиме його заступник».

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, займіть всі місця.

Відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України, статей 189, 190 Регламенту Верховної Ради України, статті 5 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» ([№ 15401](#)) для прийняття в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 313.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Дякую.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» ([№ 15402](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова першого заступника Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Остряньського Євгенія Вікторовича для представлення цього проекту закону. Будь ласка.

ОСТРЯНСЬКИЙ Є.В. Шановний пане Голово, шановні народні депутати України! З метою забезпечення оборони держави, підтримання боєздатності Збройних Сил України та інших військових формувань, доукомплектування військових частин, установ, поповнення втрат, часткової заміни підрозділів, які тривалий час ведуть бойові дії, нарощення резервів відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 65 «Про загальну мобілізацію» на всій території України з 24 лютого 2022 року проводяться заходи загальної мобілізації, які закінчуються 1 серпня 2026 року. В умовах тривалої повномасштабної війни російської федерації проти України залишається необхідність продовження заходів загальної мобілізації, що сприятиме підвищенню обороноздатності держави та створить умови для розвитку потенційного успіху ведення бойових дій військовими частинами сил оборони.

Радю національної безпеки і оборони України внесено пропозицію Президентів України щодо продовження на 90 діб строку проведення загальної мобілізації з 2 серпня 2026 року.

Прошу розглянути та прийняти за основу і в цілому проєкт Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова голову Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександра Михайловича Завітневича.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановна президіє, шановні колеги! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 14 липня 2026 року розглянув проєкт Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» (№ 15402), поданий Президентом України.

Комітет рекомендує Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроект № 15402 за основу та в цілому як закон, затвердивши рішення Президента України.

Прошу підтримати, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу фракції і групи записатися на виступи для обговорення цього проєкту закону: два – за і два – проти.

Анатолій Вячеславович Костюх, фракція політичної партії «Слуга народу», передає слово Чернєву.

Будь ласка, Євгене Володимировичу.

ЧЕРНЄВ Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Мені дуже хотілося б з цієї трибуни представляти законопроект про демобілізацію, на який чекають і на фронті, і в тилу. Думаю, ми отримали б за нього 300 голосів, а може, і всі 425, які в нас залишилися. Але, на жаль, сьогодні під час збройної агресії з боку російської федерації ми маємо зберігати обороноздатність нашої країни, забезпечити можливість ротації для військовослужбовців, які служать з 2022 року, а також поповнювати наші підрозділи. Це вимушений крок, не політичне рішення, а рішення, яке гарантує нам збереження держави. Так, на сьогодні мобілізація недосконала, м'яко кажучи, але її реформа вже розпочата чинним міністром оборони. Сподіваюся, що вона буде завершена і ганебних випадків, які зараз є, більше не буде.

А поки прошу підтримати Указ Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ар'єв Володимир Ігорович.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Фріз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Фріз. Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановна президіє, шановні колеги! Фракція «Європейська солідарність» голосуватиме за продовження мобілізації, тому що ми свідомо ставимося до того, що є запорукою майбутнього нашої держави. На жаль, продовження мобілізації є одним з таких чинників. Однак підтримка мобілізації не означає індульгенцію для влади. Саме тому ми вимагаємо відповідальних рішень від влади, яка лише анонсує терміни служби або відстрочки за новими контрактами, виконання своїх зобов'язань щодо повернення із СЗЧ і відсутність будь-яких змін щодо Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу.

Ми вимагаємо від влади припинити нарешті анонсувати та презентувати, а заявити і внести відповідні зміни. Де реформа влади щодо ТЦК, яка має навести лад у питанні мобілізації? Де прогнозовані, чіткі терміни служби, які мають бути внесені в наше законодавство, щоб усунути невизначеність? Саме це лякає українців, а не мобілізація. Влада повинна нарешті припинити відкараскуватися від питання мобілізації, обмежуючись лише указами про її продовження.

Ми вважаємо, що влада має нести відповідальність за те, що відбувається сьогодні у війську, і за те, в який спосіб, за якими правилами і принципами

проводиться мобілізація. Минув майже місяць після анонсованої реформи ТЦК. Де зміни до чинного законодавства для того, щоб усе було врегульовано?

Ми вважаємо, що чергова зміна уряду – це знову втрата часу, яка, на жаль, не приведе до того, що питання мобілізації буде змінене та покращене. Саме тому все анонсоване міністром Федоровим має бути продовжене, щоб військо мало можливість поповнюватися, а суспільство...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнатенко Валерій Сергійович, група «Відновлення України». Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С. Прошу передати слово моєму колезі Олександрю Юрченку.

ЮРЧЕНКО О.М. Шановні колеги і шановна президіє, мобілізація сьогодні – це насправді єдиний вихід, який може забезпечити існування нашої держави. Так, є проблеми. Так, реформа ТЦК та СП назріла, і я вірю, що вона все-таки відбудеться на користь українців. Однак ми повинні пам'ятати і про те, що соціальні права наших захисників повинні бути максимально захищені. Четвертого липня в селищі Затока Одеської області сталася наджахлива подія: ветеран АТО, учасник бойових дій сучасної війни попросив вимкнути російську музику, за що отримав удар по голові арматурою. Уявіть собі, при дітях Сергію Пігурі розбили голову арматурою за те, що він попросив вимкнути російську музику.

Я вважаю, що, говорячи про мобілізацію, ми повинні робити все для того, щоб наші ветерани та захисники мали надійний соціальний захист і права, щоб вони могли поїхати до дітей, відпочити з сім'ями, а не отримати металевою арматурою по голові за те, що попросили вимкнути російську музику. Я певен, що ми повинні такі випадки максимально припиняти.

Звертаюся до керівництва Служби безпеки України з проханням перевірити цього нападника на причетність до співпраці з країною-агресором та на наявність москальського громадянства. Прошу теперішнє і майбутнє керівництво МВС взяти цю справу на контроль. Лише підтримуючи наших захисників, ми переможемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васильченко Галина Іванівна, фракція «Голос». Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»).* Прошу передати слово Соломії Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Соломія Анатоліївна.

БОБРОВСЬКА С.А. Фракція «Голос». Колеги, ми зараз голосуємо за продовження мобілізації. У мене враження, що частина присутніх тут людей просто, мабуть, не виїжджають з Києва або, я не знаю, зі своїх кабінетів, якихось переговорів тощо.

Мій виступ стосуватиметься відставки уряду. Так, ми знаємо, що робиться з мобілізацією. Ми очікуємо від міністра оборони зміни підходів до реформи ТЦК і мобілізації, але послухайте, що говорять військові. Ми міняємо міністрів оборони частіше, ніж шкарпетки. Так не можна. Шість місяців – це нереальний термін, щоб показати хоча б якийсь результат.

Ми тільки почали розповідати про контракти, які лише почали підписувати. Тепер це знову під загрозою зриву та постійних перезапущів, а на все це йде безцінний час. У нас немає часу. Тобто ми можемо тасувати всіх, як завгодно, але в мене прохання: залишіть хоча б міністра оборони на посаді, щоб він міг продовжити роботу і показати результат. Через шість місяців повернемося до цього питання, і якщо нас він не задовольнить, тоді він подасть у відставку.

Мені дивно чути, що хтось збирає голоси проти, хтось – за. Що відбувається? Який сенс продовжувати мобілізацію, якщо зараз такий бардак і ніхто її не організовує? ТЦК що робило на вулицях Одеси, Закарпаття чи будь-якої іншої області, те й робитиме.

Дуже дивна історія з поточним тижнем. У мене прохання перестати маніпулювати міністром оборони і самим міністерством. Інакше політику вам ніхто не сформує, і сусіди цього точно за вас не зроблять.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павленко Юрій Олексійович, група «Платформа за життя та мир», 1 хвилина, і потім ще виступить Цимбалюк Михайло Михайлович, 1 хвилина, і перейдемо до голосування.

Будь ласка, Юрію Олексійовичу.

ПАВЛЕНКО Ю.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні колеги! Ми підтримали рішення про продовження воєнного стану в Україні і підтримаємо рішення про продовження загальної мобілізації. Удвадцяте ми голосуємо за дані укази Президента України, 1602-й день війни, але, на жаль, значна частина проблем, які є в силах безпеки і оборони та взагалі в країні, пов'язані з продовженням війни, не те, що не розв'язуються, а поглиблюються. Саме тому ми наголошуємо на необхідності виконання обіцянок щодо щомісячного грошового забезпечення і його підвищення, щодо встановлення термінів служби, щодо ефективної державної політики у сфері

соціального захисту та підтримки ветеранів і, звичайно, щодо справедливої мобілізації. Реформа ТЦК та СП перезріла. Чекаємо рішень...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина», і перейдемо до голосування (*Шум у залі*). Ще виступить Скороход, 1 хвилина.

Будь ласка, Михайле Михайловичу.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина» підтримує продовження загальної мобілізації. Однак, шановні колеги, згадаймо, як у січні з цієї трибуни Федоров обіцяв нам реформу ТЦК, підвищення грошового забезпечення, ротацію, називав цифри сезечесників тощо. Що зроблено на сьогодні?

Фракція «Батьківщина» подала до Міністерства оборони свої пропозиції щодо контрактної армії, контрактів, які й досі не запроваджені, щодо підвищення грошового забезпечення. Це дозволить виконати обіцянки, які давав попередній уряд, і відновити справедливість. Крім того, ми подали пропозиції щодо термінів служби, ротації та інших мотиваційних аспектів мобілізації. Бо те, що відбувається зараз, як снігова куля проблем, – щодня з'являються нові виклики.

Шановні колеги, треба виконувати те, що обіцяли. Фракція «Батьківщина» буде за ці вимоги...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход, потім Бакунець, і перейдемо до голосування.

СКОРОХОД А.К. Колеги, загальна мобілізація означає мобілізацію для всіх, а не тільки для бідних. Те, що сьогодні відбувається в країні, не може мати продовження в такому вигляді. Не можуть бути обрані – ті, які відкупаються від мобілізації, і ті, які мають гинути за тих, хто проживає своє найкраще життя. Ми повинні змінити підходи до мобілізації, до мотивації і зробити так, щоб усі були рівні перед законом, а не так, що всі обов'язки покладені на тих людей, які не можуть відкупитися. Що в нас відбувається з бронюванням? Хоча б хтось заглядав в умови бронювання, які встановлені? Чому в нас заброньована купа людей, які не мають ніякого стосунку до критичної інфраструктури? Чому в нас одні живуть своє найкраще життя, а інші гинуть?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Бакунець Павло Андрійович, і перейдемо до голосування.

БАКУНЕЦЬ П.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична*

партія «Об'єднання «Самопоміч»). Група «Довіра». Звісно, ми розуміємо, наскільки важливим є цей процес, але наголошуємо на двох важливих факторах. Перший – це грошове забезпечення військовослужбовців, яке давно обіцяли. Віримо, що воно вже в процесі реалізації. Другий фактор – підходи до мобілізації українців до Збройних Сил.

Профільний міністр оборони зараз розробляє і докорінно змінює підходи до цих двох факторів. Ми вважаємо його ефективним управлінцем і нагадуємо, що всього за шість місяців змінити ситуацію неможливо. Віримо, що він виконає свої обіцянки і становище в нашій країні покращиться, а родини наших військовослужбовців відчують це у своїх гаманцях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, відповідно до пункту 31 частини першої статті 85 Конституції України, статей 189 і 190 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» ([№ 15402](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 311.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Дякую.

Гончаренко – з процедури.

Шановні колеги, я прошу не розходитися, тому що після цього нам треба включити питання до порядку денного.

Будь ласка, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Дякую. Шановний пане Голово, шановні колеги! Я пропоную завтра на 11 годину запросити до Верховної Ради Директора ДБР з доповіддю щодо ситуації із вбивством братів Мосійчуків із села Калинівки на Київщині, в якому підозрюються військовослужбовці 155-ї бригади включно з комбригом Лучановим. Один з двох братів Мосійчуків – ветеран війни, який воював за Україну. Їхній батько був вбитий росіянами, саме це дало можливість Максиму звільнитися зі служби.

Це жахливий злочин, про який сьогодні говорить вся країна, і я думаю, що ми маємо заслухати Директора ДБР про те, що робиться, які першочергові дії здійснюються, що відбувається по цій справі. Цю доповідь чекають не тільки народні депутати, а я впевнений, і мільйони українців.

Шановні колеги, прошу підтримати пропозицію виклик Директора ДБР завтра на 11 годину.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію народного депутата Гончаренка. Прошу голосувати.

«За» – 137.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, наступне питання – проєкт Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 червня 2026 року «Про внесення змін до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22 лютого 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежуваних (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації» ([№ 15366](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Для цього потрібно 226 голосів, тому прошу голосувати.

«За» – 297.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього проєкту постанови за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 233.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова першого заступника Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Остряньського Євгенія Вікторовича, до 2 хвилин. Будь ласка.

ОСТРЯНСЬКИЙ Є.В. Шановна президіє, шановні народні депутати України! Запропонований до вашого розгляду проєкт постанови Верховної Ради України підготовлений відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про санкції». Національний банк України листом від 26 травня 2026 року № 27-0024/56/ДСК вніс на розгляд засідання Ради національної безпеки і оборони України пропозицію щодо внесення змін до секторальних санкцій, застосованих до фінансових установ російської федерації рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 22 лютого 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації», введеного в дію указом Президента від 22 лютого 2023 року № 89 та затвердженого постановою Верховної Ради України від 23 лютого 2023 року [№ 2924-IX](#).

Членами Ради національної безпеки і оборони України розглянуто та згідно з вимогами статті 10 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони

України» прийнято рішення Ради від 9 червня 2026 року «Про внесення змін до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22 лютого 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації». Зазначене рішення РНБО в установленому порядку введено в дію указом Президента від 29 червня 2026 року № 561.

У проєкті постанови пропонується затвердити рішення Ради національної безпеки і оборони України щодо внесення змін до секторальних санкцій. Зазначене рішення спрямоване на посилення санкційного тиску на фінансовий та економічний сектор російської федерації та його інфраструктуру з врахуванням наявних сучасних фінансових інструментів обходу санкцій та протидії динамічному розвитку альтернативних способів розрахунку з використанням віртуальних активів.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі – голова Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Михайлович Завітневич. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановна президіє, шановні колеги! Відповідно до доручення Комітет Верховної Ради України питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 1 липня 2026 року розглянув проєкт Постанови Верховної Ради України «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 червня 2026 року «Про внесення змін до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22 лютого 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації» (№ 15366), поданий Президентом України.

Комітет рекомендує Верховній Раді України включити проєкт постанови № 15366 до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду прийняти в цілому.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти. Будь ласка.

Михайло Михайлович Лаба, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЛАБА М.М., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»)*. Прошу передати слово Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федір Володимирович Веніславський.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановна президіє, шановні колеги! Яке рішення Ради національної безпеки і оборони ми маємо сьогодні затвердити? Ідеться про застосування спеціальних секторальних економічних санкцій фактично до всієї фінансово-банківської системи країни-агресора. Російська федерація, розв'язавши війну 24 лютого 2022 року, сподівалася завершити її в дуже короткі терміни – за три дні чи за три тижні і не мати жодних негативних економічних, військових, соціальних наслідків. Однак наша країна, наші Збройні Сили, наш сектор безпеки і оборони продемонстрували стійкість, і консолідація всього українського народу зірвала плани російської федерації.

Понад чотири роки росія намагається досягнути цілей, які перед собою поставила й оголосила як ультиматум ще 15 січня 2022 року, але увесь цивілізований світ об'єднався навколо України, навколо українського народу та української влади, яка демонструє стійкість та здатність протистояти сильнішому, як у кількісному, так і в економічному плані агресору.

Не можна недооцінювати допомогу, яку нам надають наші партнери, насамперед у військовій сфері, але не менш важливою є підтримка у вигляді економічного й санкційного тиску на країну-агресора. Тож постановою, проєкт якої ми розглядаємо, Верховна Рада України має затвердити економічні санкції, які накладаються не лише на банки, зокрема на центральний банк російської федерації, а й на ті майданчики, системи, що забезпечують у тому числі й цифрові активи, які російська федерація намагається використати.

Тож, безперечно, підтримуємо цей проєкт постанови і підтримуємо санкції проти країни-агресора.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Ар'єв Володимир Ігорович, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

АР'ЄВ В.І. Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Звичайно, це однозначна необхідність – підтримувати секторальні санкції проти банків, фінансових установ і платіжних систем московської федерації, бо все, що вони роблять, – це посилення агресора і забезпечення фінансування війни, яку вони ведуть в Україні. Тож санкції проти московської федерації мали б бути всеохопними та максимально блокувати роботу агресора і можливість вести

війну. Проте в мене перше запитання: чому навіть тут треба робити через не туди? Рішення РНБО про санкції мало бути ухвалене і потім затверджене Верховною Радою протягом 48 годин. Рішення РНБО було у червні, а зараз уже, дай Боже, липень, і явно не початок. Навіть тут ми маємо тотальне порушення процедури, що стало вже візитівкою нашої чинної влади.

Другий момент. Ми запроваджуємо ці санкції, щоб московська федерація не прийшла сюди і не побудувала тут маленьку тоталітарну державу. Проблема лише в тому, що влада сама з цим справляється, репресуючи і накладаючи незаконні санкції на лідера опозиції, на головного політичного опонента, на неугодних журналістів, блогерів, і взагалі розпоряджається санкціями як засобом особистої помсти, а не законним механізмом боротьби з іноземним агресором.

Наступний важливий момент. Якщо ми хочемо жити в нормальній державі, то повинні дотримуватися законів. Коли Президент, РНБО, а в результаті і Верховна Рада порушують закони, то про яке європейське майбутнє ми можемо говорити? Ми можемо говорити лише про побудову маленької тоталітарної України. За це явно не борються наші захисники на фронті і так не має бути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бобровська Соломія Анатоліївна, фракція «Голос». Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А. Передайте слово Сірко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сірко Юлія Леонідівна.

СІРКО Ю.Л., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Фракція «Голос». Шановні колеги! Добре, що на дванадцятий рік війни і на п'ятий рік повномасштабного вторгнення нарешті наша РНБО накладає санкції на фінансову систему росії, яка весь цей час не лише прекрасно почуває себе на міжнародній арені, а й встигла накопичити багато ресурсів, щоб убивати українців.

Хочу сказати, що ці санкції, м'яко кажучи, трохи запізнилися, але добре, що почали їх запроваджувати хоча б зараз. Я також звертаюся до РНБО, члени якої тут присутні, що є ще багато секторів не лише економіки росії, які давно треба санкціонувати, незважаючи на те, що вони, можливо, комусь дуже близькі до серця. Ми пропускали спеціальні закони, зокрема закон про санкціонування російського флоту і російських капітанів, вірніше, тих із них, які працюють на російський тіньовий флот. Велика Британія вже наклала санкції на 200 російських кораблів тіньового флоту. Україна навіть приблизно не наблизилася до цієї цифри, я вже не кажу, що наша держава не санкціонує капітанів і команди тих кораблів, які фактично живлять економіку росії, щодня вивозять її ресурси – нафту і газ, даючи можливість країні-агресору фінансувати свою воєнну машину.

Тому, шановні колеги з РНБО, будь ласка, напружтеся і, щоб це було вчасно, санкціонуйте всі кораблі тіншового флоту росії, так само, як їх команди і капітанів. Тоді ми матимемо набагато більший ефект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Сергій Володимирович Власенко від фракції «Батьківщина».

Шановні колеги, після цього перейдемо до голосування. Я прошу завершити засідання фракції «Слуга народу» і підготуватися, через 2 хвилини будемо голосувати.

Будь ласка, Сергію Володимировичу.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово, особливо за заклик завершити засідання фракції «Слуга народу».

Фракція «Батьківщина», безумовно, підтримуватиме проєкт постанови, яким пропонується затвердити рішення РНБО, введене в дію указом Президента. Єдине, що задля справедливості хочу зазначити для колег, які виступали, що ці санкції було введено в 2023 році, а в 2026 році лише внесено зміни до цього рішення, тому не треба казати, що на п'ятому році війни щось там відбувається. Відбуваються технічні речі, пов'язані з внесенням змін до рішення РНБО, введеного в дію указом Президента.

У мене насправді інше запитання. Секторальні санкції щодо країни-агресора – це класичний приклад запровадження санкцій. Цим рішенням також запроваджуються санкції проти застосування російського програмного продукту, російських софтів і російського програмного забезпечення, але чомусь лише в банківській сфері.

Шановний пане перший заступнику Секретаря РНБО, я звертаюся до вас із пропозицією і проханням запровадити аналогічні санкції проти застосування російського софту в принципі. Ми в Україні позбавилися російських програмних продуктів, таких як *Kaspersky* та інших, у бухгалтерії. Зараз у разі прийняття цього проєкту постанови буде внесено зміни і ми остаточно позбавимося російського софту у фінансовій сфері. Нам треба вирішити питання щодо заборони застосування російського софту. Усім тим, хто каже, що в нас немає аналогів, хочу сказати, що в нас є аналогічні софти, розроблені в Латвії, Литві, Естонії, Норвегії, Швеції, які повністю можуть замінити російський софт.

Тож, думаю, що наступним логічним кроком було б рішення Ради національної безпеки і оборони про заборону використання будь-якого російського софту насамперед у державних українських інституціях. Бо це неприпустимо – використання софту країни-агресора в державних інституціях України на дванадцятому році війни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще Тищенко від групи «Відновлення України», 1 хвилина, і перейдемо до голосування. Прошу народних депутатів займати свої місця.

Будь ласка, Миколо Миколайовичу.

ТИЩЕНКО М.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»).* Друзі, цей проєкт постанови доповнює санкції проти російських фінансових установ строком на 50 років. Конкретно це закріє можливість обходити фінансові обмеження через віртуальні активи та цифрові фінансові сервіси. Це важливе й своєчасне рішення, тому що росія постійно шукає нові способи обходу санкцій. Ми фактично закриваємо ще одну фінансову лазівку для держави-агресора і чітко фіксуємо ці обмеження на десятиріччя вперед. Тому група «Відновлення України» підтримує цей проєкт постанови.

Я також прошу зал: досить спілкуватися, вмикайтеся в роботу. Фракції «Слуга народу», досить проводити засідання фракції під час роботи. Давайте голосувати.

Дякую.

Слава Україні! Відновлюймо Україну разом!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, мабуть, вперше не знаю, що сказати. Дякую, Миколо Миколайовичу.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Постанови «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 9 червня 2026 року «Про внесення змін до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22 лютого 2023 року «Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації» ([№ 15366](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 312.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка (*Шум у залі*).

Не з мотивів, з процедури, мабуть.

Ірина Володимирівна Геращенко – з процедури.

Шановні колеги, не розходьтесь, бо далі – включення питань до порядку денного.

Будь ласка, Ірино Володимирівно. Що у вас?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, щойно парламент проголосував за три важливі законопроєкти, подані Президентом Зеленським. Його рідна фракція за всі ці законопроєкти дала лише 197 голосів – ніякої монобільшості не існує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Ми звертаємося до вас як до Голови Верховної Ради оголосити про розпад монобільшості і на інших засадах формувати сьогодні уряд, тому що насправді кандидатури на посади Прем'єра і міністрів має подавати коаліція депутатських фракцій і груп, а монобільшості давно не існує. Сьогоднішнє голосування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури?

ГЕРАЩЕНКО І.В. Вибачте, це з процедури. Навіть за законопроекти Зеленського його рідна фракція дає максимум 197 голосів, що зараз було видно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Знаєте, я був свідком, коли ваша фракція за законопроекти і за поправки вашої ж фракції давала 1–2 голоси, і це не було підставою для того, щоб говорити про розпуск вашої фракції (*Шум у залі*).

Яка репліка? Я нікого не назвав. Я сказав «ваша фракція», то це що, ваша приватна? (*Шум у залі*).

Шановні колеги, рухаємося далі.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби особами, звільненими умовно-достроково від відбування покарання для проходження військової служби за контрактом» ([№ 15225](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проекту закону до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 223.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народну депутатку України Бобровську Соломію Анатоліївну. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А. Фракція «Голос». Шановні колеги, мені важко уявити, що я колись стану адвокатом саме цієї категорії військовослужбовців – тих, кого умовно-достроково звільнили та хто підписав контракт на службу в Збройних Силах України. Однак два роки тому ми разом прийняли це рішення

і надали можливість таким людям вийти з колоній, щоб відслужити в спеціалізованих штурмових підрозділах «Шквал».

Уперше до нас у комітет прийшли командири бригад і частин, яким підпорядковані батальйони «Шквал». На сьогодні їх близько 14 тисяч, за останні два роки тенденція йде на спад, зокрема через умови та ставлення держави до цих людей, до тих, які вижили після штурмів. Повірте, сьогодні вони, без перебільшення, тримають найважчі ділянки фронту. Ви добре знаєте ці штурмові полки і бригади, де є «шквалівці», які стоять на найгарячіших напрямках.

Ці командири звернулися з проханням вирішити кілька питань стосовно цих людей. Перше – надати щорічну основну відпустку тієї тривалості, яку ми визначимо. Спільно з правоохоронним комітетом та Генеральним штабом ми знайшли компроміс і визначили, що це буде 15 днів (не два рази по 15), з яких 10 днів є обов’язковими. Друге – це право на переміщення після закінчення адміннагляду та за умови не менше року служби. Третє – питання, пов’язані зі звільненням із військової служби за рішенням ВЛК або через каліцтво, отримане внаслідок служби, коли людина вже не може продовжувати її в Збройних Силах України.

Це питання загалом стосується нашого ставлення до людей. Ті колишні засуджені, які зараз виявляють бажання захищати країну, мають потужний стимул. Так, вони відбували покарання та звинили перед державою, але за рік чи два вони знищать москалів і принесуть державі набагато більше користі, ніж якби перебували в колоніях.

Я прошу підтримати цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я запрошую до слова голову Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександра Михайловича Завітневича. Будь ласка.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М. Шановна президіє, шановні колеги! Відповідно до доручення Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 13 липня 2026 року розглянув проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби особами, звільненими умовно-достроково від відбування покарання для проходження військової служби за контрактом» (№ 15225) від 11 травня 2026 року, поданий народним депутатом України Бобровською Соломією Анатоліївною та іншими народними депутатами України.

Комітет рекомендує Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити законопроект № 15225 до порядку денного п’ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев’ятого скликання та відповідно до частини четвертої статті 102, пункту 1 частини першої та частини другої статті 114 Регламенту Верховної Ради України за результатами розгляду проекту закону в першому читанні прийняти його за основу та в цілому в редакції комітету.

У разі прийняття законопроекту в цілому пропонуємо доручити комітету під час підготовки тексту прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи для обговорення цього проєкту закону: два – за, два – проти. Будь ласка.

Мазурашу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Я, безумовно, підтримую цю законодавчу ініціативу і закликаю зробити те саме. Водночас я вкотре наголошую з трибуни: для успішної протидії агресору наші сили оборони мають формуватися з людей, які реально готові морально та спроможні фізично захищати Україну, а не заганяти туди всіх підряд для кількості, тому що це шлях до максимально негативних наслідків у цій клятій війні. За законами історії та природи Україна мусить виграти цю війну, бо ми боремося на боці добра проти зла. Однак своїми діями всередині країни ми максимально погіршуємо наслідки й ускладнюємо собі боротьбу проти агресора. Замість того щоб оптимізувати свої рішення і дії як влада та робити нашу країну реально сильнішою у протистоянні агресії, ми просто допускаємо знущаннями одних українців у формі над іншими українцями – цивільними. Таке неприпустимо, адже знижує мотивацію навіть тих українців, які потенційно могли б стати на захист Вітчизни.

До мене як до представника команди «Слуга народу», команди Президента, регулярно звертаються ті, хто готовий стати на захист Вітчизни, але на адекватних умовах, а не на умовах рабів. Українці – не раби, раби ніколи не здобудуть свободу, а вільні люди боротимуться за неї ефективно.

Тож звертаюся до «Слуг народу»: почуйте, будь ласка, наших з Володимиром Олександровичем виборців. Вони, м'яко кажучи, не задоволені нашою позицією в цій ситуації, коли ми мовчки толеруємо «бусифікацію». Це неприпустимо. Українців треба робити вільними, а не знущатися над ними в армії і в тилу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саврасов Максим Віталійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Фріз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Фріз. Будь ласка.

ФРІЗ І.В. Шановна президіє, шановні колеги, насправді цей законопроект унікальний, тому що його ініціаторами виступили командири військових частин, де вже проходять службу військовослужбовці, звільнені умовно-достроково. Це прецедент, який ми маємо цінувати, адже зараз дуже часто законодавчу ініціативу в комітетах спочатку погоджують з виконавчою гілкою влади, чи готова вона її виконувати, що, з моєї точки зору, є абсолютним абсурдом, адже рамки встановлюємо ми – законодавці.

Від імені авторського колективу я хотіла б подякувати ініціаторці законопроекту Соломії Бобровській, яка знайшла компромісні формулювання, щоб цей проєкт сьогодні було внесено в зал і проголосовано.

Фракція «Європейська солідарність» підтримує прийняття законопроекту за основу і закликає ухвалити його в цілому. Він чітко визначає для людей, які готові боронити нашу державність, терміни служби, умови звільнення, а також можливість переведення їх з однієї військової частини до іншої після завершення адміністративного нагляду та за умови проходження не менше одного року служби в зоні постійних бойових зіткнень, на нулі.

Ми як відповідальна державницька фракція просимо зал підтримати законопроект за основу та в цілому і встановити для тих, хто нас боронить, справедливі умови проходження військової служби.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сухов Олександр Сергійович, група «Довіра». Будь ласка.

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Дякую. Прошу передати слово Вельможному Сергію Анатолійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Сергію Анатолійовичу.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, я підтримую покращення забезпечення прав усіх громадян, які боронять нашу Батьківщину, але скажіть, коли ми захистимо інших українців: переселенців, осіб з інвалідністю, пенсіонерів, медичних працівників, учителів? Сьогодні, паралельно з війною, постають гострі проблеми: люди, які втратили власні домівки, не отримують жодної підтримки від влади. Щасливчики, які отримують 2 тисячі гривень допомоги від держави, втрачають право на таку підтримку, коли їхній дохід перевищує 10 тисяч гривень. Чи реально зараз

прожити на 10 чи навіть 20 тисяч гривень, коли немає власного житла, коли ти виїжджав з палаючої домівки з однією валізою в руках і повним нерозумінням, що буде далі? Це ганьба.

Нам обіцяли житлові програми для ВПО, обіцяли житлові сертифікати. Сертифікати видають, але гроші на них не передбачені. Це папірці. Люди втомилися чекати. Більшість втратили домівки 12 років тому, а хтось і двічі. Скажіть чесно, українці зможуть отримати компенсацію через 100 чи 200 років?

Я проти такого підходу. Кожен переселенець має право на отримання компенсації, і наше завдання – створити відповідні механізми за рахунок міжнародних партнерів або за рахунок російських активів. Потрібна постійна робота в цьому напрямі. Подумайте про людей, які втратили все.

Дякую за підтримку переселенців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воронько Олег Євгенійович, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ВОРОНЬКО О.Є., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 103, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день! Шановні колеги, прошу передати слово колезі Юрченку Олександр Миколайовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Миколайович Юрченко. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М. Шановні колеги! Півтора року тому парламент надав можливість тим, хто відбував покарання, стати на захист Батьківщини. Уявіть собі, за цей час ініціативою скористалися понад 12 тисяч громадян. Вони свідомо й добровільно обрали шлях виправдання через захист держави, стали пліч-о-пліч з іншими воїнами, зазнають поранень та ризикують життям.

Ті, які взяли до рук зброю та стали на захист Батьківщини, мають отримувати базовий соціальний захист, право на відпустку після певного терміну служби та можливість змінити бригаду. Водночас ситуація, коли жінки-захисниці не мають законного права на декретну відпустку, є абсолютно неприпустимою для країни, яка вважає себе частиною європейської родини.

Шановні колеги, група «Відновлення України» підтримуватиме цей законопроект і просить усіх доєднатися до цієї правильної ініціативи.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Ще виступлять Івченко, фракція «Батьківщина», і Рудик, група «Партія «За майбутнє», по 1 хвилині. Після цього перейдемо до голосування.

Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., *член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний*

багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Колеги, дуже важливий законопроект. Фракція «Батьківщина» підтримує його прийняття за основу та в цілому. Дякую Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки і безпосередньо голові підкомітету з питань розвитку людського капіталу Соломії Бобровській, яка взялася за його розробку.

Законопроектом пропонується врегулювати такі питання. По-перше, встановити щорічну відпустку для умовно-достроково звільнених осіб (УЗД), які стали на захист України на передовій. По-друге, визначити порядок надання їм відпустки після полону. По-третє, спростити порядок переведення таких військовослужбовців до тилкових підрозділів, оскільки через поранення вони вже не можуть служити на передовій, та звільнення їх зі служби. Крім того, гарантувати військовослужбовцям-жінкам із цієї категорії право на відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик Сергій Ярославович, 1 хвилина. Після цього перейдемо до голосування. Прошу народних депутатів підготуватися.

Будь ласка, Сергію Ярославовичу.

РУДИК С.Я., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець).* Унікальна все-таки у нас Рада, панове. Надати право людям, які помилилися у своєму житті, проливати кров за цю країну, і водночас не дати їм можливості побути з родиною 15 днів під час відпустки – на голову не налазить! Вдумайтеся: 10 днів за сімейними обставинами ці люди мають право взяти, а 15 днів щорічної відпустки – ні. Це ж нонсенс! Однак цей нонсенс досі не дає можливості багатьом людям, які в прямому сенсі цього слова вже пролили кров за нашу країну, повноцінно користуватися правами захисників.

Голосуємо однозначно за і дякуємо Соломії Бобровській, яка знайшла в собі сили, розум і наполегливість внести це питання на порядок денний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до ухвалення рішення. Будь ласка.

Шановні колеги, я почергово буду ставити на голосування: за основу, потім у цілому.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової

служби особами, звільненими умовно-достроково від відбування покарання для проходження військової служби за контрактом» ([№ 15225](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 308.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту закону № 15225 у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 309.

Рішення прийнято.

Дякую.

Наступний проєкт Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки» ([№ 0340](#)).

Ми домовилися, що я поставлю на голосування пропозицію про розгляд проєкту за скороченою процедурою, але вона включить надання слова доповідачу Олексію Соболеву до 5 хвилин, щоб він міг чітко визначити всі норми цієї угоди, до яких були питання.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроєкту за скороченою процедурою з озвученою мною особливістю. Прошу голосувати.

«За» – 213.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Соболева Олексія Дмитровича, до 5 хвилин. Я вас дуже прошу, прокоментуйте з цифрами конкретно ті питання, що виникли.

Будь ласка, Олексію Дмитровичу.

СОБОЛЕВ О.Д., міністр економіки, довкілля та сільського господарства України. Шановний пане Голово, шановні народні депутати! На ваш розгляд вноситься проєкт Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки», який передбачає ратифікацію угоди, укладеної 3 лютого 2022 року в місті Києві.

Туреччина є одним з ключових торговельних партнерів України. У 2025 році вона посіла друге місце за обсягом українського експорту та третє за товарообігом. Взаємна торгівля зросла до 7,9 мільярда доларів США, а український експорт до Туреччини в 2025 році збільшився на 23 відсотки за цей рік і сягнув 2,7 мільярда доларів США. Це підтверджує економічне партнерство між нашими країнами, яке динамічно розвивається і його потенціал є значним.

Угода сприятиме подальшому розвитку двостороннього торгово-економічного співробітництва, відкриє перспективи для українського бізнесу як для розширення ринків збуту, так і для розвитку та модернізації власного виробництва.

Для українських товарів угодою передбачається повна лібералізація для 84 відсотків груп товарів, а також тарифні квоти для 6 відсотків товарів, у межах яких застосовується нульова або знижена ставка мита.

Ми працюємо окремо з усім бізнесом, якого стосується ця угода, над посиленням механізмів підтримки національного виробника. У рамках політики «Зроблено в Україні» уряд запровадив такі програми, як компенсація частини вартості промислового обладнання, «Національний кешбек» та локалізація в публічних закупівлях. Це дає змогу підтримати внутрішній попит на українські товари. Ми також проводимо роботу щодо здешевлення кредитів за програмою «Доступні кредити 5–7–9 %», щодо реалізації грантових програм та впровадження механізму «Промисловий Рамштайн». Ці кроки спрямовані на збільшення інвестицій у підприємництво. Ми обговорюємо з бізнесом розширення цих програм на випадок, якщо угода ускладнюватиме конкуренцію.

Додатково для підтримки українських виробників ми працюємо над законопроектами щодо компенсації капітальних інвестицій через податки. На цьому наголошували представники нашої легкої промисловості, звертаючи увагу на вирівнювання умов для учасників ринку. З цією метою нещодавно ми прийняли рішення про оцінку тендерних пропозицій без ПДВ. Окрім цього, необхідно врегулювати питання оподаткування міжнародних поштових відправлень та посилити боротьбу з контрабандою.

Усі ці кроки ми робимо разом з бізнесом, це їх вимоги для застосування угоди. Тому, шановні народні депутати, прошу прийняти законопроект за основу та в цілому.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова голову Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Мережка Олександра Олександровича.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет на своєму засіданні 29 квітня 2026 року розглянув проєкт Закону України «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки» і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти зазначений законопроект за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Метою прийняття проєкту закону є необхідність завершення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності угодою, що сприятиме подальшому розвитку двостороннього торговельно-економічного співробітництва між країнами, дозволить вітчизняним товаровиробникам отримати переваги від лібералізації ринків товарів та послуг Турецької

Республіки, відкриє можливості для українського бізнесу як для розширення ринків збуту, так і для розвитку й модернізації власного виробництва.

Відповідно до пояснювальної записки за підписом міністра економіки, довкілля та сільського господарства України реалізація такого закону не потребуватиме додаткових матеріальних та інших витрат з державного або місцевих бюджетів України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України не заперечує щодо можливості ратифікації угоди. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету зазначає, що передбачені угодою положення щодо зниження або скасування ставок в'їзного мита до товарів, що імпортуються між країнами, можуть призвести до недоотримання потенційних доходів державного бюджету від митних платежів залежно від стану реалізації угоди. Водночас реалізація угоди може сприяти розвитку українського бізнесу та як наслідок – збільшенню податків і зборів до державного бюджету.

Тож, шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та прийняти проєкт Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки» за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу записатися на виступи: два – за, два – проти. Фріз Ірина Василівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФРІЗ І.В. Прошу передати слово Мустафі-ага.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Мустафо-ага.

ДЖЕМІЛЄВ М., *член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановний Голово, шановні народні депутати! Угода про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки, яка може набути чинності тільки після ратифікації нашим парламентом, як відомо, розроблялася протягом дуже багатьох років. Спершу, починаючи з 2001 року, на рівні експертів, а після підписання угоди про стратегічне партнерство між Україною та Туреччиною з 24 січня 2011 року розпочалися переговори вже на офіційному урядовому рівні. Нарешті 3 лютого 2022 року під час візиту Президента Ердогана до Києва цю угоду було підписано. Я добре пам'ятаю, як після підписання обидва президенти наголошували, що вона є історичною подією та кульмінацією трьох десятиліть співпраці та дружби між двома країнами. 24 липня 2024 року ця угода була ратифікована турецьким парламентом і опублікована в офіційному урядовому виданні *Resmî Gazete*, але в нас відбулася значна затримка.

Цього року проєкт закону про ратифікацію тричі вносився до порядку денного сесії, але потім знімався, оскільки передбачалося, що в залі не вистачить голосів. При цьому слід зазначити, що ніхто з народних депутатів ані в сесійному залі, ані в засобах інформації не висловлювався проти цієї угоди. Щоправда деякі журналісти висловлювали побоювання, що деякі статті угоди можуть призвести до наповнення українського ринку турецькими товарами, а це зашкодить вітчизняному виробнику. Приблизно таке саме побоювання висловлювали і в турецькій пресі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Мустафо-ага.

Заремський Максим Валентинович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Прохання передати слово Копиленку Олександрю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко. Будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Голово, шановні колеги! На продовження того, що сказав голова нашого комітету. Ми докладно розглянули це питання за участю відповідних представників уряду та ухвалили рішення внести його в зал. Від нашого рішення до внесення цього проєкту на розгляд парламенту минув деякий час, який показав нам наявність певних дискусій і застережень щодо реалізації такого закону і ратифікації. У пояснювальній записці до цього проєкту закону написано, що, з одного боку, це відкриває певні можливості для українського бізнесу, а з другого – не завдасть жодної шкоди і не готує жодних проблем. Ну, звичайно, це загальні слова, і дуже важливо, щоб у сьогоднішньому засіданні взяв участь міністр економіки, який виклав би позицію уряду і спростував застереження, які виникли у зв'язку з цим.

Тож я вважаю, що ми маємо можливість голосувати і підтримати цей проєкт. Звичайно, і в мене є певні застереження, бо коли міністр економіки каже, що готуються відповідні законодавчі зміни, – це стандартна фраза, і хотілося б, щоб це було готове до, а не після. Звісно, зобов'язання міністра, який разом з урядом іде у відставку, це теж проблема, але тим не менше з відчуттям стриманого оптимізму я закликаю голосувати за ратифікацію цієї угоди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов Олександр Геннадійович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПУЗАНОВ О.Г., член *Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»)*. Прошу передати слово Колтуновичу Олександрю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович Колтунович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний Руслане Олексійовичу, звертаюся насамперед до вас і до міністра економіки. Я не почув відповіді на наші запитання та жодних конкретних цифр, тому зараз поставлю їх повторно до міністра.

Зона вільної торгівлі з Туреччиною – це передусім економічний та зовнішньоекономічний інтерес. У мене запитання: де фінансово-економічне обґрунтування? Проаналізуйте пакет документів, пояснювальну записку – там немає прогнозних параметрів, яким буде експорт товарів до Турецької Республіки. Де прогнози щодо обсягів імпорту? Вони виражаються в мільярдах доларів. Як правильно було сказано, ця країна є другим чи четвертим за важливістю торгово-економічним партнером щодо експорту та імпорту товарів. Де ці прогнозні показники? Як саме зміняться ці обсяги? До речі, зараз, як ви правильно зазначили, наш експорт становить 2,7 мільярда доларів, але ви не сказали, що імпорт досяг 6,2 мільярда доларів. Тобто у нас від'ємне сальдо торговельного балансу з Туреччиною – мінус 3,5 мільярда доларів, буде більше. Де ваші прогнозні параметри? Саме такими критеріями ми маємо керуватися, щоб оцінити можливий економічний ефект від ратифікації та імплементації цієї торговельно-економічної угоди.

Щодо всього іншого – додаткових можливостей тощо – ми ратифікували не одну таку угоду і бачили, що конкурентні переваги України в окремих галузях значно нижчі, ніж за кордоном.

Між іншим, у Туреччині діють спеціальні економічні зони та пільгові тарифи. Варто взяти її за приклад і подивитися, як працюють харчова та легка промисловість. Вони витіснятимуть товаровиробника на нашому внутрішньому ринку. Тож для ратифікації такої угоди необхідно мати ще одну додаткову економічну стратегію щодо підтримки вітчизняного виробника.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови *Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Прошу передати слово Максиму Хлапуку.

ХЛАПУК М.М., голова *підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний*

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)). Добрий день, шановні колеги. Безсумнівно, цю угоду треба розглядати у двох аспектах – у політичному та економічному. В економічному – це посилена інтеграція двох торговельних просторів України і Туреччини, у політичному – це співпраця з нашим важливим зовнішньополітичним партнером, від якого ми отримуємо і зовнішню підтримку, і озброєння.

Мій колега раніше зазначав, що в нас негативне сальдо в зовнішньоекономічній торгівлі з Туреччиною. Так, це відповідає дійсності. Водночас треба подивитися, що саме впливає на це негативне сальдо. Як виявляється, ключовим показником нашого імпорту є: на першому місці – озброєння, на другому – пальне і нафтопродукти, на третьому – чутливі комплектуючі, важливі для нашого ВПК. Це відкриті дані, і, напевно, в умовах невоєнного часу наше сальдо в торгівлі з Туреччиною було б позитивним.

На засіданні фракції ми уважно розглянули це питання, залучили різних стейкхолдерів цього процесу та проаналізували недоліки. Чи можна сказати, що наша переговорна команда ще десять років тому могла б краще попрацювати з турками і вибити більше преференцій? Так, очевидно, могла б. Водночас у 2022 році угода була підписана, наші партнери ратифікували її у 2024 році, і слово надалі залишається за нами. Що це дасть нашій економіці? Хочу зазначити, що для України даються важливі преференційні умови для товарів агросектору з глибоким рівнем переробки. Це однозначно впливатиме на створення додаткової вартості всередині країни. Чи є ризики? Очевидно, є. Водночас важливо розуміти, що за обома країнами залишається право відступити від правил і захищати свої пріоритетні напрями в кожному секторі.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Переходимо до ухвалення рішення.

Прошу народних депутатів підготуватися до голосування. Будь ласка, шановні колеги, займіть свої місця, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки» ([№ 0340](#)) за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Вітаю, колеги. Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Наступний проєкт Закону «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про державні нагороди України» ([№ 15359](#)).

Запрошую до слова доповідача Літвінова Олександра Миколайовича.

Буде такий порядок розгляду питання: Заремський – 1 хвилина, Гончаренко, Герасимов – два виступи по 3 хвилини, фракція «Батьківщина» – 3 хвилини, Батенко – 1 хвилина. Після цього перейдемо до голосування. Тобто орієнтовно через 10 хвилин ми будемо голосувати за цей законопроєкт.

Заремський, 1 хвилина. Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В. Шановна президіє, шановні колеги! Моя поправка 8 спрямована на те, щоб удосконалити статус ордена Європи. У ній пропонується передбачити можливість нагородження не лише за внесок у набуття Україною повноправного членства у Європейському Союзі, а й після вступу за визначні особисті заслуги у просуванні та захисті інтересів України як держави – члена ЄС. Таким чином, ми вже сьогодні визначимо довгострокове призначення цієї державної нагороди, щоб вона залишалася актуальною після досягнення стратегічної мети – членства України в Європейському Союзі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі – Гончаренко, 3 хвилини. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Колеги, ми зараз будемо переходити, я так розумію, до кадрових питань. Ви знаєте, багато розмов про кадрові зміни в уряді і найгучніша зміна – це, безумовно, зміна Прем'єр-міністра. Тому я вирішив скористатися, схоже, вже майже офіційним методом оцінки державних кадрів – астрологією. Бо якщо суспільству не пояснюють критерії кадрових рішень, то треба шукати ці критерії там, де вони є, наприклад, у натальній карті. «Вероніка-феншуй», може, продовжує свою роботу, тому я підняв натальну карту Сергія Корецького.

Отже, сонце в Рибях – це про людину, яка вміє чути інших і відчувати суспільні настрої. Для української влади це взагалі рідкісний аспект, особливо зараз, коли суспільство говорить про мобілізацію, терміни служби і захист неба, а влада – про чергові кадрові перестановки. Кожен живе своїм життям.

Місяць у Тельці символізує витримку та стабільність. Є шанс, що цього разу наш уряд пропрацює довше, ніж зазвичай.

Юпітер у Близнюках говорить про сильні комунікаційні здібності, а вони знадобляться, бо українцям треба якось пояснити, чому продовжується «бусифікація», чому в них немає зарплат, військових, як завжди, обдурили з підвищенням заробітної плати, а влада говорить: все клас, на марафоні все клас, все всюди добре, тільки переставляють таблички і пам'ятники встановлюють.

Меркурій в Овні попереджає: кандидат іноді може говорити надто прямо, але після кількох років, коли посадовці майстерно навчилися годинами говорити, при цьому нічого не сказавши, може, це і перевага.

Є хороша новина: пан Корецький пройшов перше повернення Сатурна і опозицію Урана. Це він уже досяг віку для великих державних посад. Тож від «Вероніки-феншуй» йому галочка.

Є одна проблема: ми не знаємо точного часу народження кандидата, без цього неможливо визначити асцендент і повністю оцінити кар'єрний потенціал пана Корецького. Тож сьогодні ми маємо не повний висновок небесної канцелярії, а лише попередній, але це все одно більше інформації, ніж суспільство і навіть «слуги народу», які не знають, кого висувують на посаду Прем'єр-міністра, отримали, щоб зрозуміти, як же був відібраний новий Прем'єр.

Якщо чесно, дивно не те, що ми жартуємо про астрологію. Дивно, що в країні, яка четвертий рік живе в повномасштабній війні, кадрові перестановки виглядають чи не єдиною великою реформою. А нам реально потрібні зміни: справедлива мобілізація, зупинка «бусифікації», чіткі терміни служби, захист енергетики, підготовка до зими, захист неба, гідне грошове забезпечення військовим. А чим зайнята влада? Встановлює пам'ятники, дискутує щодо пантеону і міняє чергового Прем'єра на чергового. Від зміни прем'єрів Зеленський не міняється...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герасимов, до 3 хвилин. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановні українці! Дуже дивно, що саме на розгляд питання, наприклад, заміни крісел в уряді фракція «Слуга народу» збирається майже в повному складі. Я маю на увазі фракцію Зеленського. Натомість на розгляд питань щодо мотивації військових, термінів служби, підвищення базового фінансового забезпечення наших воїнів їх щось збирається не дуже багато і голосувати за такі проєкти вони взагалі не хочуть. Саме це означає передусім для вас, шановні українці, чітке розуміння того, які у влади сьогодні реальні пріоритети. Це не війна, не єдність, не підтримка військовослужбовців, а влада і гроші, бо вони думають лише про одне – як зберегти владу, як уникнути відповідальності і як захистити та примножити своїх «міндічів».

Скажіть, будь ласка, чи не правильніше буде сьогодні всі зусилля спрямувати на підтримку фронту? Все заради перемоги і припинення війни. Але ні, вони крадуть 40 мільярдів гривень із закупівлі озброєння, у тому числі з великим ступенем імовірності – ППО. Нагадаю, що це рішення командою влади було прийнято в наступні дні після однієї з найбільш смертельних атак на Київ.

Європейська інтеграція. Чи думають вони про неї? Ні, вони думають лише про владу й гроші. Якби думали про європейську інтеграцію, про яку мріє кожен українець і яка є орієнтиром особливо для нашого молодого покоління, що має жити в Європі, то не порушували б верховенства права і не ламали б суди. Суди ламають через Службу безпеки України, ламають через ДБР, ламають через прямий вплив Офісу Президента. Яке верховенство права? Яка судова незалежність? Саме тому нам зараз не відкривають ті кластери, які мали б уже відкрити. Різко спиняються темпи євроінтеграції, і вона починає валитися.

Чи голосуватиме фракція «Європейська солідарність» за цей законопроект? Так, тому що це один з небагатьох не досить важливих, але символічних кроків у напрямі євроінтеграції. Однак не можна лише символізмом, лише орденами підмінити реальний шлях до Європейського Союзу.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Ну, що, зараз дружно проголосуємо за орден Свободи. Можемо не лише нашим міжнародним партнерам вручити, а й уряду, який іде. Паралельно, думаю, за свободу ще треба видати ці ордени Львівському ТЦК. У нас багато орденів – Європи, Свободи, не знаємо, кому роздавати. Можемо і той, і той їм видати. Вони і до Європи близько, і до свободи нічого спільного не мають.

Ви всі бачили, як на наступний день виставили тих, хто брав участь у бійці у Львові, і примусили просити вибачення? Що змусили кричати цих людей? Слава ТЦК. Не слава Україні, не слава Збройним Силам України – слава ТЦК. Це тому ТЦК, яке б'є людей.

Чомусь ніхто не виставив у Києві тецкашників після того, як вони дістали з машини ветерана, який втратив обидві ноги на війні, і не примусив вибачитися перед ним. Чомусь ніхто не вибачився перед хлопцем, якого забрали і він не зміг забрати свою п'ятирічну дитину з дитячого садка. Чомусь ніхто нікого не змушує вибачатися, коли б'ють людей, знущаються з них, як з худоби, хапаючи за ноги, за руки, кидаючи в буси. Чомусь ніхто не змушує вибачатися, коли людей тримають у нелюдських умовах Ужгородського ТЦК, які нагадують концтабір. У нас російські полонені живуть у кращих умовах, ніж ті, хто потрапляє до ТЦК. Чомусь ніхто не змушує вибачатися за слова, які сказав Президент, що всі, хто працює в ТЦК, мають пройти фронт. Фронт пройшли 39 відсотків, усі інші взагалі не знають, де той фронт. Чомусь ніхто не змушує вибачатися за людей, за мам, за жінок, яких збивають, задувають, знущаються над ними, і за все те, що сьогодні відбувається в державі. Чомусь ніхто не хоче змусити вибачитися уряд (зараз він

підє – і чорт з ним), що немає реформи ТЦК, немає реформи мобілізації, незрозуміло, що буде із зарплатами, немає термінів служби, які обіцяли нашим військовим. Поки не буде цих термінів служби, ми й далі бачитимемо і СЗЧ, і свавілля ТЦК, і корупцію, яка сьогодні сягає понад 3 мільярди євро на рік і осідає в чийхось кишнях. Вона ж не лише в Ужгородському ТЦК, у Львівському ТЦК, у Київському ТЦК. Вона сьогодні просочила всю державу.

Поки ми й далі будемо плескати, вручати ордени, роздавати їх міжнародним партнерам і не дивитися на те, що відбувається в державі, знищуючи в тому числі український бізнес такими кроками, як зробив цей уряд, фактично обмеживши обсяги мобілізації та бронювання, ми прийдемо до того, що втратимо армію і державу. Мабуть, це і є ключова ідея та ціль влади сьогодні.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Далі – виступ від фракції «Батьківщина», 3 хвилини, Батенко, 1 хвилина, і перейдемо до голосування. Я прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Власенко, 3 хвилини. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. За всієї поваги до колег цей законопроект не про відставку Кабміну, не про ТЦК. Він про внесення змін до системи українських нагород. Фракція «Батьківщина», я говорив про це під час розгляду проекту в першому читанні, підтримує запровадження ордена Європи в нагородну систему.

Однак від себе змушений зазначити, що насправді нагородна система так само, як геральдична система, як система державних символів, – дуже консервативна та ієрархічна, і не можна просто так включати ордени до переліку, не розуміючи, так би мовити, ієрархії. Немає жодної нагородної системи у світі, де найвищі місця не займали б бойові нагороди. Тобто бойові нагороди за подвиги, здійснені на полі бою, – це завжди найвищі нагороди будь-якої держави, які вона шанує, поважає. Вони показують місце людини, яка здійснила подвиг, у державній системі.

На жаль, поправки фракції «Батьківщина» стосувалися лише одного: ми пропонували поставити орден Європи нижче за найважливіші українські бойові нагороди. Все, що зміг зробити комітет, і за це я йому дякую, – поставив орден Європи нижче ордена Ярослава Мудрого. Це правильно, бо все-таки це церемоніальна нагорода. Люди, які допомагали Україні вступити до Європейського Союзу, вибачте, не вчиняли подвиги, співставні з подвигами тих, які захищають Україну зі зброєю в руках.

Ще раз наголошую: звичайно, фракція «Батьківщина» підтримає цей законопроект, бо ми вважаємо за необхідне запровадити такий орден у нагородній системі України, але ми все-таки хотіли б бачити значно більшу пошану до наших

військових, багато з яких отримали свої бойові відзнаки посмертно. Тобто ці відзнаки повинні бути вищими за ордени, які вручатимуться європейським чиновникам за сприяння Україні в досягненні нашої конституційної мети – стати членами Європейського Союзу. При цьому хочу нагадати, що це робота європейських чиновників – сприяти Україні у вступі до Європейського Союзу.

Тож, повторюю, фракція «Батьківщина» беззаперечно підтримає цей законопроект у другому читанні, вважаючи його правильним, але ми вважаємо тактичною помилкою те, що цей орден поставили вище за бойові ордени.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, зараз ще відбудеться виступ Тараса Івановича Батенка, 1 хвилина, і після цього перейдемо до ухвалення рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Тарас Іванович Батенко. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець).* Шановні колеги! Щойно Сергій Власенко сказав усе дуже правильно щодо військових нагород. Ми не повинні шкодувати коштів на виготовлення орденів і медалей для нашої нагородної системи, щоб героям не доводилося довго чекати на вручення і кожна нагорода знайшла свого героя.

Проте, як правильно було зазначено, нагородна система будь-якої країни дуже консервативна і табуйована, тож не можна поспіхом її змінювати. Ніхто не змінює орден Підв'язки, століттями не змінювали орден Золотого руна чи Почесного легіону. Тому хоча мою поправку провалили, пройшла комітетська поправка, згідно з якою орден Свободи не став вищою нагородою за орден Ярослава Мудрого. Це дуже правильна позиція.

Тож наша депутатська група закликає проголосувати за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до ухвалення рішення щодо дуже важливого проекту закону. Прошу всіх народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про державні нагороди України» ([№ 15359](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Олександр Сергійович Корнієнко. Будь ласка.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, пропоную доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати прийнятий сьогодні законопроект № 15359 та негайно направити на підпис Президентові України.

Ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, наступне питання треба включити до порядку денного. Це проєкт Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за виготовлення і розповсюдження дитячої порнографії» ([№ 15294](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього проєкту закону до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 206.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народного депутата України Ярослава Івановича Железняка. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, я переконаний, що в іншій ситуації це питання викликало б чимало жартів, але те, про що я вам зараз розповідатиму, не має в собі нічого ані смішного, ані того, що заслуговує на посмішку.

Я дуже вдячний, що спільно майже зі всіма фракціями і групами парламенту, з Міністерством внутрішніх справ, Офісом Генпрокурора, Національною поліцією таким законом ми вирішимо важливе й болісне питання боротьби з дитячим порно. Якщо хтось із вас вважає, що ця проблема деє далеко чи лише в голлівудських детективах, на жаль, це не так. Щороку кількість злочинів проти дітей зростає. Минулого року їх зафіксували понад сто. Ідеться

про дітей 5–7 років, яких використовують, дуже часто іноземні громадяни на території України, для скоєння настільки жахливих злочинів, що багато детективів, які розслідують такі справи, звільняються з роботи. Світ, у якому існує крипта, даркнет, телеграм, дає можливість заробити на цьому величезні гроші. Думаю, кожен з нас, хто є батьком або матір'ю, добре розуміє, наскільки болісно це впливає на життя цих дітей.

Я не прошу голосувати вас за другу частину законопроекту, хочете – подавайте до неї поправки. Повторюю, я вдячний усім фракціям і групам, які підтримали і підписали цей законопроект. Дайте можливість доопрацювати першу частину і чітко визначити, щоб злочини та виготовлення порнографії за участю дітей стали найтяжчими злочинами. Дайте можливість нашим правоохоронцям не витрачати час на *OnlyFans*, а зосередитися на боротьбі з цими злочинами. Дайте можливість залучити міжнародну співпрацю.

Прошу вас проголосувати за цей законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається голові Комітету з питань правоохоронної діяльності Сергію Костянтиновичу Іонушасу. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні 1 липня 2026 року розглянув проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу щодо посилення відповідальності за виготовлення і розповсюдження дитячої порнографії».

Метою законопроекту є посилення захисту малолітніх та неповнолітніх осіб шляхом збільшення відповідальності за вчинення дій, пов'язаних із залученням їх до надання послуг сексуального характеру, розповсюдження серед них творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру, втягання їх до зайняття проституцією тощо, а також з метою удосконалення окремих положень Кримінального кодексу України щодо виготовлення предметів порнографічного характеру та їх збуту серед неповнолітніх.

Шановні колеги, з огляду на важливість даного питання Комітет з питань правоохоронної діяльності рекомендував за наслідками розгляду прийняти законопроект у першому читанні за основу, скоротивши наполовину строк подання пропозицій і поправок суб'єктами права законодавчої ініціативи.

Шановні колеги, я вважаю, що прийняття в першому читанні цього законопроекту дозволить нам ретельно доопрацювати його разом з автором та іншими колегами, які підтримали проект своїми підписами, до другого читання. Це дасть можливість, з одного боку, збалансувати відповідальність стосовно малолітніх та неповнолітніх дітей, а з іншого – працювати тим, хто вже досяг дорослого віку.

Шановні колеги, прошу підтримати законопроект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу представників фракцій і груп записатися на виступи для обговорення цього проєкту закону: два – за, два – проти.

Галина Миколаївна Третьякова, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Владлену Неклюдову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Владлен Неклюдов. Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Це, дійсно, дуже важливий законопроект щодо захисту дітей від сексуального втручання дорослих. Файли Епштейна показали масштабність цієї проблеми, що діти не захищені. Це проблема всього світу, зокрема й України. Ми маємо її розв'язати, застосовуючи величезний світовий досвід.

У Кримінальному кодексі України досі не виписана відповідальність за збут та розповсюдження порнографії щодо малолітніх осіб, лише щодо неповнолітніх. Це ми маємо терміново виправити. Що казати, у нас збут та розповсюдження порнографічної продукції досі не кваліфікуються як тяжкий злочин, що суттєво ускладнює роботу всіх правоохоронних та судових органів і дозволяє злочинцям уникати суворого й справедливого покарання.

Нам треба також посилити відповідальність за проведення непристойних видовищних заходів із залученням неповнолітніх. Злочинець має розуміти, що немає іншої альтернативи, крім реального покарання на значний термін. Тоді діятиме превентивна функція права.

Ще одна мета законопроекту – дати дорослим людям можливість вільно та спокійно жити, користуючись своїми конституційними правами.

Наш колега Микола Миколайович, до речі, закликав нас об'єднатися задля відновлення України. Так ось об'єднатися заради прав дітей – це найкраща пропозиція. Тож пропоную підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Вітаю. Безумовно, треба боротися з дитячою порнографією, але в мене питання: ви знаєте, що таке справжня порнографія – доросла? Це, мені здається, наступне наше питання і звільнення уряду в такий

спосіб. А як це назвати, як не порнографією, коли ніхто не знає, за що цей уряд звільняють? Ні, я вас розумію, ви не знаєте, за що його й призначали. Ви теж цього не знаєте. Але за що ви його зараз звільняєте, знаєте?

Цей уряд пропрацював рік без жодної програми дій, а тепер його звільняють. Чому, як, хто, що? То це і є справжня порнографія – те, що роблять з ними, те, що роблять з вами, а через вас – те, що роблять з усією країною. Бо це якесь знущання: з року в рік ми бачимо зміни цих прізвищ. Єдина, слава Богу, константа – пан Шмигаль, він завжди з нами. Усе інше – якесь безперервне тасування колоди без сенсу, без змісту, без ідеї, без нічого однією людиною, яка сюди навіть не прийшла, не прийде в четвер представляти, бо нащо це треба. Напевно, не знаю.

Друзі, у країні катастрофа! Країну треба рятувати! Країні потрібен мир негайно! Країні потрібна нормальна мобілізація, а не жахлива «бусифікація». До речі, цьому уряду, ви так і не подали законопроект про терміни служби, і це вам мінус. Дуже шкода, що ви цього так і не зробили. Але замість того, щоб вирішити реальні проблеми держави, нам підсовують чергову заміну, шило на мило, знову когось кудись міняють. А далі ви кого будете призначати? Ви хоча б знаєте того Корецького? Ви знаєте, чому його тепер призначають? Ви нічого не знаєте, за все далі голосуєте. Це так і називається – порнографія.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бобровська Соломія Анатоліївна. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А. Передайте, будь ласка, слово Железняку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, є злочини настільки жахливі, що про них дуже рідко пишуть навіть у пресрелізах правоохоронних органів. Наприклад, коли жінка фактично за 100 доларів у місяць продавала в рабство своїх дітей віком 5 і 7 років для такого контенту. Є справа, яку нещодавно розслідували наші правоохоронні органи, коли декілька років на території України діяв злочинний синдикат, який заробляв тільки цим, і кількість жертв серед українців в Україні та за її межами становить десятки людей. Є багато жахливих злочинів, про які мені як батьку важко розповідати, а я думаю, у мене достатньо сильна психіка.

Ще раз повторюю, я, безумовно, вдячний колегам і з фракції «Європейська солідарність», і з фракції «Слуга народу», і з фракції «Батьківщина», і з груп «Відродження», «Партія «За майбутнє», «Платформа за життя та мир», і багатьом іншим за те, що ми маємо зараз цей діалог. Я не прошу вас визначитися за чи проти декриміналізації так званої дорослої порнографії – це дискусія до другого читання. Однак те, що ми маємо почати цю дискусію, прийнявши законопроект у першому читанні, – це факт.

Є речі, які не залежать від того, що в нас відбувається: ми як дорослі маємо нести відповідальність за дітей і захищати їх. Це одне з таких голосувань. Тож

я ще раз прошу вас незалежно від вашої політичної позиції і вподобань дати можливість професійному правоохоронному комітету підтримати це рішення. Обіцяю вам, що до другого читання ми розглянемо всі поправки, які ви подасте, зокрема ті слушні зауваження, які я сьогодні почув від колег у залі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондарєв, фракція «Батьківщина», передає слово Юлії Володимирівні Тимошенко. Після цього ще виступлять Юрченко і Скороход, і перейдемо до голосування.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, думаю, усі в залі точно знають, що цей законопроект, який назвали боротьбою з дитячою порнографією, взагалі не про дитячу порнографію. Сподіваюся, що ви дочитали до таких речей. Хочу вам сказати, що цей законопроект – про перетворення України на порнографічний хаб, де зароблятимуть сотні мільярдів гривень на деморалізації нашого суспільства.

Дорогі друзі, я прошу, давайте внесемо окремий законопроект щодо посилення відповідальності за дитячу порнографію. Ми всі – за, до розстрілу, але не фальшуйте! Цей законопроект – про декриміналізацію порнографії в Україні, про безперешкодне ввезення масивів порнографічної продукції в Україну, про декриміналізацію розповсюдження, збуту дорослої порнографії в кожному кіоску, у кожному магазині, на кожному перехресті, у метро. У мене тільки прохання: коли ви будете голосувати за це «дерьмо», зніміть хрест, покладіть його кудись у тумбочку.

Хочу вам сказати, що я особисто прослідкую за кожним голосом, відданим за це, і всіх, хто проголосує за, оголошуватиму поіменно на кожному молитовному сніданку. Або не ходіть на молитовні сніданки, або не голосуйте за такі законопроекти!

Категорично проти, червоними кнопками! І завтра вносимо окремий законопроект щодо дитячої порнографії, за відповідальність на рівні довічного...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко, за ним – Скороход, і ще буде виступ з процедури.

Юрченко. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М. Шановні колеги, ми повинні робити все, щоб діти були захищені, а ті покидьки, які використовують дітей, понесли найбільше покарання. Водночас маємо згадати відомий вислів, що в Радянському Союзі сексу не було. Спитайте себе: чи існує *OnlyFans*, чи функціонує він? А хто з цього має вигоду? Не бюджет України, на жаль. Ми не можемо використати ці гроші на збільшення заробітної плати наших захисників, адже всі вони перебувають у тіні.

Дякую, що ви почали про це серйозно говорити. Вважаю, ми вже доволі доросла нація, щоб визнати, що секс у нас є.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна. Будь ласка.

Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

СКОРОХОД А.К. Абсолютно погоджуюся з Юлією Володимирівною: цей законопроект не лише про заборону дитячої порнографії та боротьбу з нею, а й про легалізацію дорослої порнографії. Знаєте, мед, гівно і мухи в одне зліпили і зараз хочете під гарним соусом провести те, що за великим рахунком трохи відрізняється від реальності.

Колеги, хочу зазначити, що в 2024 році від сексуального насилля постраждали 695 дітей, у 2025 році – 464 випадки зґвалтувань дітей, і ми чомусь розглядаємо легалізацію дорослої порнографії замість того, щоб розглянути законопроект [№ 15056](#), який посилює відповідальність за зґвалтування дітей. Які у вас пріоритети в цьому залі, колеги?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Аркадійович Бужанський – з процедури. Решту я прошу зайняти свої місця, готуємося до голосування.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги! Це дуже простий законопроект: в'язниця – тим, хто чіпає дітей, та свобода дорослим, якщо це не заважає іншим дорослим! Шановні, це законопроект про справжню декомунізацію. Ви живете і змушуєте інших жити за нормами Радянського Союзу, якого не існує. Давайте підтримаємо проект у першому читанні і далі доопрацюємо його. Дуже прошу всіх проголосувати за. Будьте сучасними людьми!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до ухвалення рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за виготовлення і розповсюдження дитячої порнографії» ([№ 15294](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строку підготовки подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 177.

Рішення не прийнято.

Дякую, колеги.

Переходимо до наступного питання.

Шановні колеги, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України.

13 липня 2026 року відповідно до частини другої статті 115 Конституції України, частини першої статті 15 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Прем'єр-міністр України Юлія Анатоліївна Свиріденко подала до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти її відставку з посади.

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування розглянув подану заяву. За результатами розгляду зареєстровано проєкт Постанови «Про відставку Прем'єр-міністра України Свиріденко Ю.А.» ([№ 15407](#)). Відповідні матеріали вам надано.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Шановні колеги, Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп узгоджена така процедура розгляду цього питання: виступ Прем'єр-міністра України – до 10 хвилин; виступ представника головного комітету – до 2 хвилин; виступи депутатських фракцій і груп – до 3 хвилин на кожен виступ (усього – до 24 хвилин) і прийняття рішення.

З процедури? Костюк. Будь ласка. Що у вас з процедури?

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Житомирщина. Знову ми бачимо, що процедура – запитання від депутатів – не передбачена. Прошу поставити на голосування пропозицію додати до регламенту, скажімо, 20 хвилин на запитання народних депутатів України. Тому що український народ, а в обличчі представників українського народу народні депутати, мають право знати, чому уряд іде у відставку, хто це подав, які причини, чому більшість міністрів, яких навіть імена і обличчя не знаємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів, і одразу вам відповім. Щойно я озвучив вам процедуру розгляду питання відповідно до Регламенту Верховної Ради, щодо якої Погоджувальна рада депутатських фракцій і груп прийняла рішення.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питання.

Мар'яна Володимирівна Безугла – з процедури. Що у вас з процедури? Тільки з процедури.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, я дуже багато разів пропонувала тут заслухати Головнокомандувача Збройних Сил України Сирського, говорила про ті ризики, які розвивались. І ось те, що ви маєте: готовність звільнити Кабмін, але залишити Головнокомандувача, у якого скандали, вбивства і тортури безпосередньо в підрозділах. Ми звільняємо вже шостого міністра, але залишаємо Сирського. І це безпосередньо і ваша відповідальність, що ви ігнорували мої прохання щодо немовчання і приділення уваги...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мар'яно Володимирівно, що з процедури?

БЕЗУГЛА М.В. Я знову пропоную викликати Сирського.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стоп! Шановні колеги, ми не можемо посеред питання робити все, що хочемо. Давайте трохи мати стрим (*Шум у залі*). Я вже оголосив питання. Переходимо до його розгляду.

До слова запрошується Прем'єр-міністр України Юлія Анатоліївна Свириденко.

Будь ласка, Юліє Анатоліївно (*Оплески*).

СВИРИДЕНКО Ю.А., Прем'єр-міністр України. Шановні народні депутати! Шановні члени уряду! Шановні українці! Я дуже хочу, щоб цей виступ звучав не як просто звіт (ми передали звіт за рік нашої роботи), а як вдячність всім вам за підтримку і щоденну роботу.

Головним завданням і місією для себе я обрала допомогу і турботу про українців, які щодня потерпають від війни. Разом з вами, шановні народні депутати, шановні міністри, ми працювали в усіх без виключення регіонах – від прифронтових до західних кордонів, опікувалися життєво важливими питаннями: забезпечення житлом, оплата праці лікарів, вчителів, укриття в школах і дитячих садочках, захист людей, робота підприємств. Головне, що ми всі робимо це в умовах війни. Як довго не тривала б агресія, якими сильними не були б руйнування, ми повинні прокидатись, наводити лад, захищати себе, жити гідно. А для цього потрібні конкретні дії і невідкладна допомога тут і зараз.

В умовах, коли ворог так сильно прагне зруйнувати життя всюди – від маленьких сіл до мегаполісів, підтримувати гідне життя – це непросте завдання. Але, я вважаю, разом ми вистояли, зробили все можливе і часто неможливе стосовно енергетиків, освітян, щодо транспорту, охорони здоров'я, житла для ВПО. Щодня я спілкуюсь з ремонтними бригадами, працівниками ДСНС, комунальних підприємств, пам'ятаю всі наші зустрічі в регіонах, захоплююся сміливістю і стійкістю українців. Я вдячна за ваш щоденний внесок у боротьбу і майбутню перемогу.

Шановні народні депутати, хочу ще раз наголосити, це наша спільна перемога: від роботи в регіонах до бюджетних програм. Я дуже рада, що у нас була можливість разом працювати цей рік.

У щоденних турботах ми не забули і про майбутнє: 90 мільярдів євро кредиту від Європейського Союзу, нова програма МВФ, фінансова підтримка наших партнерів дають нам впевненість у цьому і наступному роках. Я дякую вам, шановні народні депутати, за підтримку важливих реформ, необхідних для подальшої фінансової підтримки партнерів.

Також за останній місяць ми відкрили два із шести кластерів у переговорах про вступ до Європейського Союзу. Вступ до ЄС стає чіткою і осяжною метою для нас (*Оплески*).

Головним викликом для уряду, як і рік тому, буде проходження зими в умовах шалених російських атак. Минулого року росіяни хотіли, щоб ми замерзли, але їм це не вдалося. Аби підготуватися до наступної зими, ми затвердили так звані плани стійкості всіх регіонів, які щоденно впроваджуємо.

Важливим компонентом реалізації нашої політики була промислова політика. Кожен інструмент у рамках програми «Зроблено в Україні» допомагає малим і великим підприємствам по всій Україні. Незважаючи на війну, ми продовжуємо структурні реформи в освіті, енергетиці, охороні здоров'я. Я хочу подякувати всім міністрам і профільним комітетам Верховної Ради України за продовження цієї роботи попри всі виклики. Дякую вам (*Оплески*).

Дякую Президентові України за довіру. Дякую Верховній Раді України за співпрацю. Дякую всім українцям за віру і невтомну працю. Від усієї урядової команди хочу сказати слова вдячності інституціям, державним компаніям, кожному регіону за щоденну роботу і відчуття надійного плеча поруч. Дякую нашим захисникам і захисницям. Завдяки вам Україна існує, живе і працює, виборює свою незалежність, відстоює суверенну державність. Для нашої урядової команди було честю працювати поруч з вами на благо України.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, перед тим, як дати слово наступному виступаючому, думаю, правильно буде від імені Верховної Ради подякувати Юлії Анатоліївні за цей прекрасний рік. Рік, коли нам вдалося пройти складну зиму,

отримати дуже багато у напрямі євроінтеграції, коли була дуже хороша комунікація між Верховною Радою і урядом, як це і має бути.

Юліє Анатоліївно, я вам дуже дякую (*Оплески*).

Слово надається голові Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олені Олексіївні Шуляк. Будь ласка.

ШУЛЯК О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! За дорученням Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування розглянув на своєму засіданні 14 липня 2026 року заяву Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко про її відставку.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України належить до повноважень Верховної Ради України. Згідно з частиною другою статті 115 Конституції України і частинами першою, третьою та четвертою статті 15 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Прем'єр-міністр України має право заявити Верховній Раді України про свою відставку.

Прем'єр-міністр України звільняється з посади з дня прийняття рішення про його відставку на пленарному засіданні Верховної Ради України. Прийняття Верховною Радою України рішення про відставку Прем'єр-міністра України має наслідком відставку всього складу Кабінету Міністрів України.

Розглянувши заяву про відставку Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко, з'ясувавши позицію народних депутатів України членів комітету та всебічно обговоривши питання, комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України прийняти відставку Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій та груп.

Володимир Михайлович В'ятрович, фракція «Європейська солідарність».

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Петру Олексійовичу Порошенку.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановні колеги! 23 листопада понад 100 народних депутатів цього скликання Верховної Ради – представники кожної фракції

Верховної Ради України вісім місяців тому поставили свій підпис за відставку уряду, якому так плескала зараз Верховна Рада. Друзі, це божевілля! Якщо плескаєте, тоді навіщо ви їх у відставку відправляєте? Можете мені пояснити? Якщо вони такі хороші, чому ви їм не дали попрацювати рік? Я вам дам відповідь. Тому що я не згоден зі словами, які щойно пролунали в цьому залі: «Дякуємо цьому уряду за цей прекрасний рік». Ми з вами живемо в різних країнах: ви і більшість українців, ви і цей уряд. Цей уряд – уряд «Міндічгейту», уряд віцепрем'єрів, які отримали підозри і мають бути на лаві підсудних і які приходять в цей зал отримувати оплески. Уряд, за часів його не була розпочата і проведена реформа євроінтеграції, уряд, який не відкрив чотири із шести кластерів, уряд, який чітко декларує відсутність верховенства права в країні, уряд, який ініціює незаконні, неконституційні, позасудові санкції проти громадян України, і особисто міністри уряду і Прем'єр-міністр брешуть і ставлять ці підписи, уряд, який увійде в історію як уряд кешбеків, уряд «єБаків», уряд інших слів, які українці не мають застосовувати. Вони – уряд популістів, які грабують Збройні Сили України.

І зараз я хочу запитати: а чому для того, щоб підтримати нашу вимогу про відставку цього уряду, ви, шановні колеги, ви, урядовці, ви, Офіс Президента, перед тим, як подати заяву про відставку, чекали вісім місяців? Хіба по «Міндічгейту» вам не було зрозуміло з самого початку? Хіба після того, як Верховну Раду згвалтували і примусили голосувати за атаку на незалежну, антикорупційну інфраструктуру, за рішення, з яким ми ввійшли у жорстку конфронтацію з партнером, поставивши...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир».

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Оцінювати діяльність Кабінету Міністрів України треба за конкретними фактами та офіційними статистичними даними, які постійно публікують Держстат, Мінфін, Мінекономіки та інші інституції. Щоб я записав у позитив минулого року за період роботи цього Кабміну чи особисто Юлії Анатолівни, то це проходження попереднього опалювального сезону в надзвичайно екстремальних як погодних, температурних умовах, так і в умовах значного руйнування енергетичної інфраструктури. Усі ви бачили, як у нас одномоментно виводилося з ладу близько 80 відсотків теплової генерації, руйнувалися підстанції і таке інше. У цих надзвичайно складних умовах, я розумію, були й масові відключення, деь перманентний блекаут, але ми це пройшли. Це плюс.

Друге. Безумовно, це той виклик, який частково вдалося подолати, – стабілізація цін на паливно-мастильні матеріали. Ми розуміємо, що це зовнішня історія, викликана воєнними діями на території Ірану і в Перській затоці. Кроки, які робилися, були спрямовані на те, щоб у нас не було повноцінного зростання цін на паливно-мастильні матеріали, деь часткове зменшення.

І третє, на що я хотів би звернути увагу, це проходження бюджетного року за надзвичайно високих ризиків неотримання зовнішнього фінансування. Зважаючи на той факт, що бюджет був зверстаний і багато в чому орієнтований на зовнішні запозичення, в даному випадку отримання кредиту від ЄС та інших фінансових інститутів було важливим моментом, щоб пройти бюджетний період.

Тепер щодо негативів. Їх, на жаль, було не мало. Але це вже буде наша дискусія у четвер, коли будемо вирішувати ті питання, які не вдалося вирішити. Це і сповільнення темпів зростання ВВП, і падіння ВВП у першому кварталі поточного року, і падіння промисловості, і фактичне падіння соціальних стандартів на фоні інфляції, девальвації національної грошової одиниці, і питання будівельної галузі, яка стагне в цьому році, що також нам доведеться вирішувати.

Ну, і те, на чому ми завжди наполягали, що обговорювали тут всі, – питання зовнішньої торгівлі, яке для України є критичним. За великим рахунком ми субсидіюємо всіх іноземних виробників, але не наших, тому що вимиваємо ці кошти через імпорт.

І на завершення. Звертаю увагу ще поки цього Кабінету Міністрів України (зважаючи на той факт, що частина його членів буде інтегрована в наступний Кабмін) на стратегічні виклики перед Україною, щоб рухатися далі. Це і опалювальний період 2026–2027 років, і загалом макроекономічна стабільність, і відновлення промисловості як базису повернення громадян України додому. Над цим ми будемо й далі працювати всі разом.

Дякую за увагу. Дякую вам за роботу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую (*Шум у залі*). Зараз, секундочку. З процедури що? Я бачу, ваша фракція не записалася, але виступлять всі. Ви з цього питання?

Будь ласка, додайте до списку фракцію «Батьківщина» (*Шум у залі*). Ну, не знаю. Тоді, будь ласка, розберіться, бо члени фракції «Батьківщина» кажуть, що не можуть записатися.

Павло Андрійович Бакунець, група «Довіра». Будь ласка.

Ми додамо до списку. Хто від вас буде? Юлія Володимирівна.

Будь ласка, Павле Андрійовичу.

БАКУНЕЦЬ П.А. Дякую. Шановні народні обранці! Дорогі українці! Шановні урядовці! Країна перебуває в стані важкої війни, наші військові, їхні родини, мирні українці в усіх регіонах нашої країни щодня потерпають. Це потребує щоденної турботи про українців, щоденної цілодобової роботи нашої урядової команди, всієї виконавчої гілки влади. Ми пройшли дуже складну зиму, а наступна буде ще важчою. Цього тижня ми, колеги, дізнаємося, що знову будуть змінені доданки, маючи велику надію на зміну суми. Але чи знає хтось із вас, якою має бути ця сума, яким має бути черговий результат кадрових змін у нашому уряді? Ви думаєте, що українці хочуть зміни прізвищ? Українці сьогодні хочуть стратегії. Українці чекають, що ми, весь уряд, вся виконавча влада дамо їм

можливість нормально пройти наступну холодну зиму – з теплом у їхніх оселях. Українці чекають, що в гаманцях рідних наших захисників з'явиться більше коштів. Українці чекають на справедливість під час мобілізації в період продовження воєнного стану.

Я неодноразово з цієї трибуни протягом цього важкого року як дякував, так і критикував чинний уряд. Особливо ми критикували його за ліквідацію шкіл в селах. Це неприпустимо, залишилися голі приміщення. Ми всі чекаємо і віримо, що наші військовослужбовці все-таки отримають цю додаткову заробітну плату, хоча заслуговують набагато більшої. І нехай чинний міністр оборони зробив би це. За нинішнього міністра оборони, стверджують наші військовослужбовці, покращилася ситуація з забезпеченням у Збройних Силах України, покращилася закупівля.

Тому ми хочемо, щоб була єдина стратегія, а не просто зміна доданків з якоюсь сумою. Віримо, що зі зміною прізвищ стратегія збережеться. Це вкрай важливо. Залишаються лічені дні до морозів. Сподіваємося, робота продовжуватиметься, і українці зимуватимуть у теплих оселях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Миколайович, група «Відновлення України». Він передає слово Миколі Миколайовичу Тищенку. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М. Прошу передати слово Миколі Миколайовичу Тищенку. Дякую.

ТИЩЕНКО М.М. Друзі, прошу уваги! Сьогодні важливий день. Я хочу наголосити, депутатська група «Відновлення України» підтримає відставку Прем'єр-міністра Юлії Анатоліївни Свириденко і всього складу Кабінету Міністрів.

Уряд мав рік, щоб довести свою ефективність. У мирний час це замало, але в час війни затягувати реформи – це велика розкіш, яку ми з вами собі дозволити не можемо. За цей рік ми побачили багато презентацій. Нам презентували реформи, нові програми, стратегії, дорожні карти, але самих реформ, наприклад, реформи ТЦК, ми, на жаль, поки що не дочекалися.

Нам обіцяли зменшення тиску на бізнес. Бізнес, зі слів Данила Гетманцева, я читаю його телеграм-канал, і досі має перевірки, блокування і постійну зміну правил. Це недобре.

Нам презентували масштабне відновлення, а люди, які втратили житло через російські обстріли, змушені місяцями чекати рішень. У Святошинському районі й досі нічого не відбудували, люди на вулиці. Що робить місцева адміністрація, незрозуміло.

Ми роками говоримо про енергетичну стійкість, а потім знову в авральному режимі шукаємо рішення після чергових ударів ворога.

Суспільство очікувало реальних реформ щодо мобілізації, припинення конфліктів з ТЦК на вулицях. На жаль, міністр нам не дав можливості

поаплодувати йому. Поки ми аплодуємо тільки окремим міністрам та Прем'єру, тому що наша група з жінками не воює. Ми ворога бачимо на боці агресора. Цей Кабмін нам не ворог. Трохи не справились, трохи не змогли, але є за що аплодувати. Коли зросли ціни на пальне, реакція уряду була слабкішою, бо, окрім презентацій, треба було над цим попрацювати.

Колеги, презентація реформи – це не реформа. Постанови Кабінету Міністрів – це ще не результат. Обіцяли, щось зробили, щось ні. Побачимо, як працюватиме наступний уряд на чолі з людиною...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сірко Юлія Леонідівна, фракція «Голос».

Я так розумію, ви передаєте слово Железняку. Правильно?

Ярослав Іванович Железняк. Будь ласка.

СІРКО Ю.Л. Прошу передати...

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Після такого потужного промовця я можу лише почати з цитати Черчилля. У 1940-му році, виступаючи перед британським парламентом напередодні битви за Британію, він сказав, що ніколи ще так багато людей не завдячували стільком небагатьом. Якщо б зараз Черчилль виступав перед нашим парламентом, думаю, він би перефразував цю фразу: ніколи ще так мало зробленої роботи не вимагало такої кількості кольорових презентацій, координаційних штабів та міжнародних конференцій.

Сьогодні ми мали почути звіт уряду, тому що військовослужбовець свій план на рік зробив, волонтер зробив, підприємець зробив, а уряд зробив лише кольорові слайди. Давайте я вам нагадаю обіцянки нашого уряду, які вони давали тут майже рік тому. Нам обіцяли мораторій на тиск проти бізнесу від силовиків. У результаті маємо і обшуки в офісах, і бек-офіси від тих самих силовиків. Нам обіцяли дерегуляцію. У результаті маємо ідею впровадження ПДВ для ФОПів. Нам обіцяли аудит видатків. У результаті військові не мають грошей, а резервний фонд фінансує «єБачок» та «єПідтримку». Нам обіцяли діяти, а не декларувати. У результаті весь рік ми спостерігаємо дії через декларації. І головне, нам обіцяли кожного дня результат. Ось цю обіцянку, я вважаю, уряд виконав. Щодня презентація, щодня конференція, щодня у нас є новий фігурант від уряду у корупційних злочинах, щодня у нас є виправдання, чому не вийшло. Нагадаю, коли призначали цей уряд, я запитував, хто заважає. Президент ваш, монобільшість ваша, вже Єрмака прибрали. Може, погода заважає чи шрифти у презентаціях? Скажіть мені зараз, через рік, коли були всі повноваження, що конкретно або хто заважає, ми його звільнимо як Єрмака.

Насправді ситуація зараз трагікомічна. Я буду голосувати за звільнення уряду. Вважаю, його члени мали піти у відставку відразу після «Міндічгейту». Поясніть мені логіку, за що ви їх зараз звільняєте, якщо за них так голосуєте? Якщо міністр оборони ефективний, то ви звільняєте його за ефективність? Якщо віцепрем'єр з питань євроінтеграції підписав антикорупційні зобов'язання,

ви його за це звільняєте? За боротьбу з ректорською мафією? За що ви сьогодні голосуєте? Я розумію, за що, тому що вони несуть відповідальність за рік безладу у державі. За що ви?

Шановні колеги, нам не потрібен черговий штаб, не потрібні чергові презентації, клікером не переключиш проблеми держави. Нам потрібен план на рік, який уряд виконуватиме.

А зараз вітаю початок нового сезону «Слуги народу», лайф. Насолоджуйтесь!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І. Шановні колеги! Шановна Юліє Анатоліївно! Вік українських урядів короткий. Уряд, який ми проводжаємо, третій за нашої каденції (*Шум у залі*). За нашої каденції, пане Сергію, і 19-й за час української незалежності. Скоро ми голосуватимемо за 20-й. Двадцять урядів за 35 років української незалежності – це, в принципі, нормальна європейська практика, якщо не враховувати одну складову: ми перебуваємо у стані війни останніх 12 років і майже останніх п'ять років – у стані повномасштабної війни. Якщо взяти Велику Британію, про яку згадували мої колеги, то в 1940-му році там уряд об'єднався з різними політичними силами. Очевидно, цього в Україні не сталося, мабуть, парламент до цього просто не доріс.

Уряду багато чого вдалося. Були і невдачі, зокрема не завжди виправдані об'єднавчі процеси щодо міністерств, бракувало системності, бракувало зміни підходів, у багатьох випадках уряд працював, як пожежники. Але ми пам'ятаємо про хорошу комунікацію з Прем'єр-міністром України, я сказав би навіть системну комунікацію в рамках погоджувальних рад. Найбільша комунікація, яка була за цю каденцію з усіма прем'єр-міністрами України.

Також ми пам'ятаємо, що Прем'єр-міністр власноручно доклала чимало зусиль до тісної координації з американською стороною. Як виявилось, на якомусь етапі американці частково усунулись від мирного треку, і мінеральна угода, підписана пані Юлією, була чи не єдиним треком комунікації з американським державним департаментом.

Колеги, скільки завгодно ми можемо говорити, що парламент повинен повертати собі суб'єктність, але від того, що ми про це говоримо, повторюємо, сама по собі ця суб'єктність не повернеться. Ми свідомі, що живемо і працюємо в умовах воєнного стану. Проте вважаємо, що участь парламенту у формуванні уряду має відповідати і Конституції, і парламентсько-президентській республіці. Тому перед нами стоять ще більші виклики, про що говорили колеги, не просто пережити зиму, а вистояти економічно, інфраструктурно і зберегти максимально людські життя. І це завдання очевидно лягає на плечі вже нового уряду, який повинен відкинути самопіари, комфорт, зірковість і в короткий час сформувати

кроки, які допоможуть нам вистояти в наступний опалювальний сезон у тісній комунікації, а не в спосіб витирання ніг, зокрема об місцеве самоврядування.

Наразі ми щиро дякуємо Юлії Анатоліївні і цьому уряду за те, що намагалися слухати парламентаріїв. Це був не найкращий, але, мабуть, і не найгірший уряд за часів української незалежності та ще й в умовах війни. Головне усім пам'ятати – зберегти Українську державу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крейденко Володимир Вікторович, фракція «Слуга народу».

КРЕЙДЕНКО В.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Шановний головуєчий, прошу передати слово Бакумову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакумов. Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні народні депутати України! Шановний український уряде! Від фракції політичної партії «Слуга народу» я хочу висловити слова вдячності нашому уряду, який працював майже рік, та шановній Прем'єр-міністерці Юлії Анатоліївні. Дякуємо кожному члену уряду (*Оплески*). Хотілося б попрацювати довше, але заява про відставку вами подана, а до повноважень українського парламенту належить питання вирішення про прийняття відповідної відставки.

Вистояти та зберегти спроможність функціонування держави, сталість і стабільність інститутів влади є і продовжує бути фундаментальним завданням в умовах широкомасштабної війни. Ваші, пані Прем'єр-міністре, постійні візити до Харкова, Запоріжжя, прифронтових громад свідчили про те, що ви разом з громадами, народом, чули їх і вживали на рівні Кабінету Міністрів оперативних заходів, відповідаючи на загрози війни, на все, що сьогодні відбувається в суспільстві.

Ми дякуємо за залучення коштів від партнерів, від виконання відповідних процедурних, процесуальних умов, за залучення кредиту Європейського Союзу, завдяки яким держава на сьогодні має можливість функціонувати. Цей уряд все-таки буде історично пов'язаний з відкриттям Кластеру 1 «Основи» (*Fundamentals*), який охоплює сфери правосуддя, захисту прав людини. Це дало змогу відкрити решту кластерів і рухатись вперед. Якби ми його не відкрили, наша інтеграція до європейської спільноти була б неможливою.

Пане міністре оборони Михайле Федоров, ми бачимо позитивні зрушення на фронті, далекобійні санкції. Ми впевнені, що це є наслідком спільної роботи

Міністерства оборони на чолі з вами і військового командування. Сподіваємося, це буде продовжено і посилено військовим відомством.

У нас багато роботи в правоохоронному секторі. Є необхідність у реформуванні правоохоронних органів, але ми вдячні міністру внутрішніх справ Ігорю Клименку та його команді за спільну роботу. Я як представник профільного правоохоронного комітету хочу сказати, що рятівники, поліцейські першими прибувають на місце влучань і долають усі наслідки ворожих обстрілів. До речі, міністр завжди разом з командою.

МОЗ. Нові лікарні, програму «Доступні ліки» розширено, заробітні плати лікарів «екстренки» вдалося підняти, триває реалізація 100 проєктів з будівництва новітніх лікарень, у тому числі в моєму рідному Харкові.

Так, завдань ще багато. У нас було багато труднощів, багато помилок, але, шановні колеги, не впадаємо в певні істерики, як український парламент, маємо рухатися вперед. Пропоную всьому парламенту підтримати заяву Прем'єр-міністра і відправити уряд у відставку.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, зараз ще виступ Юлії Володимирівни Тимошенко, і після цього голосуємо. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Юлія Володимирівна Тимошенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка, 3 хвилини.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Думаю, у цьому залі ніхто не може дати відповіді на запитання, чому такий прекрасний уряд, якому аплодує весь зал, як тут усі розважаються, по 3 хвилини дифірамби співають, усувають. Це реальна загадка. Я хотіла би вам дати відповідь на цю інтригу. Річ у тому, що аплодують уряду, найперше, тому що в ньому працюють симпатичні та прекрасні люди, вони всі комунікабельні, класні, але ні фіга в цій країні не вирішують. Нічого, розумієте? Насправді все вирішується не в парламенті, не в уряді та не в міністерствах. Ми ж із вами чудово знаємо, що все вирішується в Офісі Президента: порядки денні уряду і парламенту, рішення, стратегії. І тому зараз овації за те, що весь негатив, який зібрався за останній рік, уряд узяв на себе і спокійно з цим іде у відставку, очистивши політичне поле від усього цього негативу. Це дійсно тяжка місія. Хочу поспівчувати уряду, який виконує таку місію в країні й згрібає весь негатив на себе, а потім, нахилившись, не ухвалюючи жодних рішень, спокійно йде у відставку з повністю спаплюженою репутацією. Дорогі друзі, це заслуговує на овації. Ми теж аплодували.

Водночас хочу вам сказати таке: реальна стратегія, яку зараз втілюють у країні, оголошена попереднім Прем'єр-міністром України публічно, вона досі є на його телеграм-каналі, – це проведення реформ (у лапках), забудьте це слово «реформи», які перетворюють Україну на ресурсний центр Європи. Це дослівне цитування, можете відкрити телеграм-канал попереднього Прем'єр-міністра і це

прочитати. А для того, щоб бути ресурсним центром, сировинним придатком, країні не потрібно нічого, не потрібні наука, освіта, охорона здоров'я, – раби для цього потрібні. І бізнес не потрібен, і середній клас не потрібен. Із цим завданням прекрасно справляється вся ця тусовка, просто чудово справляється.

Хочу сказати, що суверенітет країни через таку стратегію знищений. Сьогодні порядок денний країни формують міжнародні дорадчі та наглядові ради, а не парламент і не уряд. Саме тому працівникам сфер науки, освіти, охорони здоров'я виплачуються мізерні заробітні плати, і натомість вигодовується поліцейська держава.

Ми не будемо будувати таку країну...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти свої місця, переходимо до прийняття рішення. Обговорення завершено, ми переходимо до прийняття рішення.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 і частини другої статті 115 Конституції України, а також статті 15 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проєкту Постанови «Про відставку Прем'єр-міністра України Свиріденко Ю.А.» ([№ 15407](#)) у цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, давайте від імені Верховної Ради подякуємо Прем'єр-міністру України та членам Кабінету Міністрів України за їхню роботу в непростий для нашої держави час (*Оплески*).

Шановні колеги, у Києві оголошено повітряну тривогу, прошу всіх пройти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, яка розміщена на ваших робочих місцях. Продовження пленарного засідання розпочнеться через 15 хвилин після завершення повітряної тривоги.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельмишановні колеги народні депутати, завершилася повітряна тривога. Відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Тільки що відбулося засідання Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп. І ми одразу переходимо до проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання» ([№ 14067](#)), якщо я не помиляюся. Правильно? Зараз я його візьму, шановні колеги.

З процедури? Хто?

Цимбалюк Михайло Михайлович – з процедури. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Дякую, шановний пане Голово, за оперативність відновлення засідання після повітряної тривоги. Хочу сказати, що в порядку денному на сьогодні був надзвичайно важливий проєкт закону [№ 14191](#) щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю. Він практично революційний, його прийняття змінить систему підходів до підтримки тих родин, які мають таке випробування від долі. Розумію, що Погоджувальна рада, мабуть, ухвалила інше рішення, але прошу врахувати цю позицію – завтра розглянути цей законопроект, тому що на нього очікують тисячі родин, які нині отримують щомісячну допомогу в розмірі 1800–2000 гривень, а в разі ухвалення він гарантуватиме з 1 січня наступного року виплати не менше ніж 4 тисячі гривень, а для деякого – і 8 тисяч гривень.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Михайловичу.

Хочу вас поінформувати, щойно завершилося засідання Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, цей законопроект був перенесений на завтра. І завтра ми його розглянемо, це дуже важливо. Також дуже прошу вас теж обговорити у вашій фракції цей законопроект, щоб ми отримали одностайне голосування в парламенті. Це дуже важливий проєкт закону.

Кучеренко Олексій Юрійович. З процедури, Олексію Юрійовичу? Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний Руслане Олексійовичу, за можливість виступити з процедури. Фракція «Батьківщина». Оскільки за рішенням Погоджувальної ради зараз ви пропонуєте приступити до розгляду дуже важливого законопроект про сектор централізованого теплопостачання, його розвиток і стабільність, мене трошки турбує, що в залі, от я прямо при вас рахую, раз, два, три, чотири, п'ять, шість народних депутатів. Може, ми щось не так робимо? Дуже серйозний законопроект про сектор, навколо якого нині колосальні проблеми. Сектор теплопостачання в плані проходження зими є ключовим як для Києва, так і для всієї України. А ми позбавляємо шановних колег можливості вникнути нарешті в ці проблеми і хоч щось свідомо зробити. Звертаю на це вашу увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Юрійовичу.

Хочу поінформувати про рішення Погоджувальної ради, яке щойно було ухвалено. Результативне голосування щодо цього законопроект буде перенесено. Завтра зранку ми поставимо на голосування поправки, які були враховані, для

підтвердження, і законопроект у цілому. А сьогодні в нас є унікальна можливість продовжити дискусію для якихось важливих державницьких речей.

Олексію Юрійовичу, просто хочу зрозуміти. Ті колеги, які сьогодні тут...

Хочу запитати: крім Олексія Юрійовича, хтось буде наполягати на своїх поправках? Ніхто не буде.

Олексію Юрійовичу, скажіть мені, будь ласка, ви будете всі поправки оголошувати чи виступите щодо якихось? Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Шановний пане Голово, з величезною повагою та симпатією до вас і до своїх колег сьогодні я буду дуже гуманний, людинолюбний, тому можу сказати... Також буду дуже вдячний тим народним депутатам, які зараз у залі, за те, що хоч вони послухають.

Мій виступ насамперед спрямований до українців – киян, харків'ян, львів'ян, до всіх без винятку. А також до тих адекватних державних службовців, чиновників, які хоч якось прагнуть нарешті розібратися в тих негативних явищах, що відбуваються в секторі, попри сім років рішучих реформ, за умови повної професійної непридатності профільного комітету на чолі з головою паном Герусом і, на жаль, повної бездіяльності монобільшості в особі фракції «Слуга народу», яка взагалі не розуміє, що відбувається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Юрійовичу. Хочу теж висловити мою глибоку симпатію до вас як до великого професіонала в цій справі. Ви знаєте, ми з вами завжди знаходимо спільну мову.

Олексію Юрійовичу, чи правильно я зрозумів, що ви візьмете замість поправок 5 хвилин для виступу? Ні. Будете йти по поправках?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую. Тоді почнемо з... *(Шум у залі).* Добре. Олексію Юрійовичу, почнемо з вашого виступу, 7 хвилин. Десять? До 10 хвилин надається Олексію Юрійовичу для виступу. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Шановні українці! Шановні працівники сфер комунального господарства та енергетики. У мене нарешті є можливість спокійно насамперед для українців, для фахівців сфери, для патріотів, для комунальників висловити свою оцінку того, що відбувається протягом останніх семи років. Одразу хочу сказати: по суті, це чи не єдина можливість у мене відверто з вами поговорити, бо так сталося, що повна професійна непридатність профільного комітету на чолі з його головою Герусом і неготовність народних депутатів, членів комітету, взагалі розібратися з проблемами галузі призвели до катастрофічного стану сьогодні.

Перед тим як описувати, що відбулося, просто вам скажу, як сказав один великий українець, тренер, наш улюбленець Лобановський: результати на табло. Так от, результати рішучих реформ так званої монокоаліції на табло приблизно такі: борги підприємств теплокомуненерго за газ перед НАК «Нафтогаз України» 150 мільярдів гривень (задумайтеся на хвилинку – 150 мільярдів гривень); борги бюджету з так званої різниці в тарифах 85 мільярдів гривень, це борги перед органами місцевого самоврядування і підприємствами теплокомуненерго. Це управлінська катастрофа. Вона свідчить про те, що попри зміни урядів, міністрів, хоча, на жаль, був один і той самий голова комітету, нічого не змінилося, криза тільки поглиблюється.

Тепер про декілька принципових змін, щоб ви зрозуміли, що відбулося. Сім років тому, у 2019 році, Верховна Рада, вірніше, монокоаліція ухвалила хибне рішення, коли об'єднала, а по суті поглинула комітетом з енергетики питання сектору житлово-комунального господарства. До того часу цей сектор існував у рамках окремого комітету, тоді дійсно хоч щось корисне можна було зробити для галузі. Це була абсолютно хибна, дилетантська, професійно непридатна позиція голови комітету. Він на той час був гуру, мабуть, авторитетом для Президента, і казав, що вся комуналка – це енергетика, давайте дивитися на всю комунальну структуру, на всі теплокомуненерго та водоканали через призму енергетики. Треба бути повним невігласом, абсолютно неадекватною людиною, щоб таке заявити. На жаль, монобільшість повелася на це, і Президент, і ваша монокоаліція. Сьогодні я вам розказав, як все це відбувається, перелічив борги.

До чого я веду. По суті, за сім років це чи не перший законопроект, у якому хоч щось згідно з назвою хотіли зробити корисного для комуналки. Бо якщо подивитися статистику, 95 відсотків законопроектів стосуються енергоринку, енергетики, розподіленої генерації. Щось рихтують, але там окрема величезна катастрофа, і я не заздрю новому Прем'єр-міністру, якому доведеться розгрібати все це. Проте повертаємося до нашого питання. Для комуналки це перший законопроект, яким оголосили, що спробують хоч щось корисне зробити.

Тепер по суті проблеми. Дивіться, назва проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання». Повірте мені як людині, яка практично все життя присвятила комуналці, саме проблемам теплопостачання, у цьому урядовому законопроекті немає жодного слова про сталий розвиток централізованого теплопостачання. Якщо відверто, взяли старий законопроект, який у 2020 році напрацювали за гроші USAID, видали за свій, зареєстрували його, чомусь назвали євроінтеграційним і сказали, що такий закон щось корисне може зробити. У цьому законопроекті ініціатори – уряд і профільне міністерство – чомусь вирішили, що потрібно всі будинки через тариф, тобто за рахунок населення, обладнати так званими індивідуальними тепловими пунктами (ІТП). Я не проти індивідуальних теплових пунктів. Але це настільки складна технологічна проблема, настільки коштовний процес, який вимагає десятків мільярдів гривень, що спробувати перекласти його на тариф, як передбачається в цьому законопроекті, – це повна

нісенітниця і просто свідчить про те, що міністерство так і не зрозуміло до кінця, що відбувається в секторі.

Саме тому я на засіданні комітету запропонував професійну дискусію, спрямовану лише на одне – спробувати зробити для сектору теплопостачання, для органів місцевого самоврядування і для споживачів, які будуть потерпати без тепла, хоч щось корисне, щоб вони могли готуватися до зими. І саме тому були запропоновані така дискусія, відповідні мої поправки, я особисто консультувався з представниками базових інституцій (зараз їх перелічу).

От на трибуні з'явився, слава Богу, Андрій Михайлович Герус, про якого я вже п'ять разів згадував. Він прийшов на шостій хвилині мого виступу. Ну, хоч щось, може, зрозуміє, а може, не зрозуміє, побачимо.

На жаль, професійної бесіди чи дискусії на засіданні комітету не відбулося. Голова комітету і народні депутати вирішили просувати гасло: «ІТП – у кожний будинок», незважаючи на те, влізе це ІТП чи не влізе, кому воно потрібне, хто його буде експлуатувати і так далі. Вони не стали вдаватися в такі дрібниці і просто ухвалили рішення про прийняття цього законопроекту. Думаю, головна мета – засунути туди чергові лобістські поправки для енергоринку. Андрій Михайлович про це дуже добре знає, там є ці три поправки, про які ми окремо поговоримо.

Тепер дивіться, що я зробив. Я звернувся до Асоціації міст України, до профільних асоціацій теплокомуненерго, їх декілька, до асоціацій ОСББ... До речі, Антимонопольний комітет України написав дуже жорсткі зауваження щодо цього законопроекту. Я не хотів би витрачати час, але перелічу.

Асоціація міст України, які, скажімо, є власниками теплокомуненерго, чітко зазначає, що без урахування конкретно тих поправок, які я та інші колеги подали, такий закон нічого не вирішить для підприємств теплокомуненерго в плані підготовки до зими. Це насамперед поправки, що спрямовані на врегулювання проблем шалених боргів і боргів бюджету перед ТКЕ з різниці в тарифах – 85 мільярдів гривень. Комітет не спромігся цими проблемами зайнятися, так само як і уряд, бо вони просто не знають, як їх розв'язати. Зокрема, і колишній Прем'єр-міністр України пані Свиріденко. Тобто нульовий результат, вірніше, від'ємний щодо цих проблем.

Обидві профільні асоціації заявили (у мене на руках є листи), що нічого цей законопроект корисного їм не принесе, він просто непотрібний в нинішніх умовах. Це теж дуже важливий аргумент.

Антимонопольний комітет України звернувся до голови і членів комітету, що дуже важливо, бо наш голова комітету інколи ховає листи. Антимонопольний комітет надав суттєві зауваження щодо змін, які вносяться в цьому законопроекті як на ринку електроенергії, так і заходів у секторі теплопостачання.

Також дуже негативний лист є від асоціацій ОСББ, які намагалися, навіть під час таємної зустрічі голови комітету з представниками об'єднань, пояснити пану Герусу, що ОСББ і власники – це дуже специфічна конструкція. Без їх згоди

розв'язати проблеми модернізації обладнання внутрішньобудинкових мереж і встановити системи індивідуальних теплових пунктів – це тупикова ситуація.

Однак вольове рішення голова комітету разом із його більшістю ухвалили, вони підготували порівняльну таблицю до законопроектів до другого читання. Причому, ще раз наголошую, ключовий аргумент, я переконаний у тому, щоб засунути туди поправки, які вносять зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії», бо вони сьогодні дійсно вкрай потрібні невідкладно, які наробили такого, що без цих поправок не знають, як виправити ситуацію.

Закінчуючи виступ, повторюю, що цей законопроект для сектору нічого корисного не здійснює априорі. До речі, голова комітету це знає, треба надати йому належне, він інколи каже правду. Він це знає і розуміє. Але основна місія цього законопроекту – це прийняти поправки, що надзвичайно потрібні мутному та заангажованому енергоринок, на якому сьогодні вкрай складна ситуація.

Така ситуація на середину літа з цим законопроектом у плані підготовки до зими.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Олексію Юрійовичу.

Зачекайте, пане Дмитре, у нас тут процес. Зараз Андрій Герус дасть відповідь, а потім Олексій Юрійович буде наполягати на голосуванні деяких поправок, так?

Пане Дмитре, у вас виступ чи будете наполягати на поправках? Хвилина виступу. Добре.

Олексію Юрійовичу, ми зараз дамо виступити пану Дмитру, а потім ви повернетесь до поправок (*Шум у залі*).

Ні, у нього є поправки, але він просто виступить 1 хвилину.

Андрій Герус – відповідь від комітету. Будь ласка.

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я лаконічно. Дійсно, були листи від Асоціації міст України, підприємств теплокомуненерго, Асоціації «УкрТЕЦ», але вони стосувалися не суті того законопроекту, який ми зараз розглядаємо в другому читанні. Вони стосувалися арештів рахунків, проблем із різницею в тарифах, що є іншими, аніж ті, які розв'язувалися в цьому законопроекті. Тому що арешт рахунків і різниця в тарифах – це навіть не питання нашого комітету, адже ми підтримуємо їх вирішення, а це питання бюджету та бюджетного комітету. Вони виступили не стільки проти цього законопроекту, скільки за те, щоб включити до нього інші питання, які в них є. Ці інші питання треба вирішувати. Я наполягатиму на тому,

щоб бюджетний комітет і Міністерство фінансів України дійсно розв'язували цю проблему з різницею в тарифах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитро Костюк, 1 хвилина. Будь ласка.

КОСТЮК Д.С. Дякую. Я саме хотів би сказати про проблему різниці в тарифах. Я вже щодо цього виступав декілька разів у парламенті і запитував профільного міністра Дениса Шмигала.

Справді, є поправка 620 до цього проекту закону. До мене звернулося підприємство «Звягельтепло», але це, в принципі, позиція всіх теплопостачальних організацій, з проханням, щоб народні депутати підтримали цю поправку, що дасть можливість зняти арешт з рахунків теплопостачальних організацій, інакше вони зимою не зможуть вести свою господарську діяльність, якщо ці рахунки будуть заблоковані.

Нині ми бачимо, що відбувається в залі, я нарахував 10 народних депутатів. У мене прохання до президії і голови комітету не ставити поправку 620 сьогодні на голосування, тому що вона буде провалена, це 100 відсотків, бо немає в залі достатньо народних депутатів. А завтра можна було б її розглянути, щоб парламент, тобто народні депутати визначилися.

Звісно, закликаю підтримати цю поправку.

ГЕРУС А.М. Який номер поправки?

КОСТЮК Д.С. Поправка 620. Прошу не голосувати її сьогодні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Михайловичу, ваша відповідь. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. У мене унікальна пропозиція. Керівник НАК «Нафтогаз України» Сергій Федорович Корецький також підтримав ідею погашення різниці в тарифах, використовуючи прогонки, майбутні дивіденди НАК «Нафтогаз України» і кошти державного бюджету. Є шанс, що буквально через декілька днів він уже буде на іншій позиції, на якій зможе реалізувати ідею, за яку виступав ще вчора. Давайте дочекаємося, коли він, можливо, обійме іншу посаду, і звернемося до нього, щоб разом ініціювати ту ідею, яку підтримуємо і ми, і він. Сподіваюся, що це розв'яже проблему, про яку ви говорите і яка дійсно в Україні сьогодні стоїть дуже гостро.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки, пане Дмитре, поправка 620 не ваша. Це поправка Пивоварова, її відхилили. На її голосуванні може наполягати лише Пивоваров.

Олексію Юрійовичу, будь ласка, назвіть номер поправки.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Поправка 96.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, є така.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вона стосується запровадження додаткових заходів державного регулювання на період дії Державної цільової програми енергетичної модернізації підприємств теплопостачання до 2030 року. Суть цієї поправки дуже проста. Дійсно, оскільки є зміни, які внесли народні депутати свого часу, про необхідність розроблення Державної цільової програми енергетичної модернізації підприємств теплопостачання, варто зазначити, що вона має фінансуватися і бути виконана. Але до того моменту нам потрібно визначити і встановити регульовану й адекватну ціну на газ, щоб підприємства теплокомуненерго могли беззбитково працювати, а тариф на тепло, яке виробляється з цього газу, був підйомним для населення. Саме про це моя поправка. Прошу її підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Михайловичу, будете відповідати кожного разу чи потім? Що?

ГЕРУС А.М. Потім відповім у цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Ставлю на голосування поправку 96 авторства народного депутата Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую тим дев'ятьом колегам, які її підтримали. Ви – мужні люди, я ніколи цього не забуду, так само як і галузь.

Поправка 162. У ній продовжується та сама тема, оскільки, ще раз наголошую, модернізація підприємств теплокомуненерго має стати національним пріоритетом. Той, хто цього не розуміє, просто протирає штани і отримує незаслужену заробітну плату. Так ось, у ній іде мова про щорічні конкурси на модернізацію теплогенеруючих потужностей, які мають проводитися. Ідеться і про генерацію, і про альтернативні види палива, і про відновлювальні джерела енергії. Разом із стабільною ціною на газ, яку повинна гарантувати на певний час держава, а саме державна НАК «Нафтогаз України», ці конкурси дійсно мали би забезпечити прихід інвестицій для модернізації підприємств теплокомуненерго. Не розумію, чому комітет відхилив поправку.

Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 162 авторства народного депутата Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Мені шкода, що колега Мотовиловець, якого я дуже поважаю і якому симпатизую, не підтримує мої поправки. Думаю, що зараз він дослухається і наступні поправки підтримає.

Поправка 163. Суть поправки. Якщо орган місцевого самоврядування (ОМС) не провів конкурс на модернізацію, то підприємства теплокомуненерго втрачають право на доступ до пільгового газу і отримання державної підтримки. Про що йде мова? Ми з вами розуміємо, що всі підприємства теплокомуненерго належать органам місцевого самоврядування, але далеко не всі ці органи, починаючи з Києва, зацікавлені проводити модернізацію своїх підприємств. Краще накачувати тариф, а потім через різницю в тарифах фінансувати свою безгосподарність. Саме в такий спосіб пропонується стимулювати галузь, щоб усі без винятку міста і ОМС зайнялися модернізацією підприємств. А стимулом з боку держави буде надання пільгового газу, що пропонувалося в попередніх поправках.

Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 163 авторства Олексія Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. У нас додатково навіть ще один, хто проти такого підходу. Цікаво, я потім обов'язково подивлюсь і розповім українцям, хто проти такої простої логіки.

Далі поправка 273. Вона стосується державного регулювання ціни на газ для підприємств теплокомуненерго, які беруть участь у програмі енергетичної модернізації. Пропонується доповнити статтю після абзацу п'ятого новими частинами такого змісту: «Протягом строку дії Державної цільової програми енергетичної модернізації підприємств теплопостачання до 2030 року для підприємств теплопостачання, які беруть участь у реалізації такої Програми, застосовується державне регулювання ціни на природний газ...». Про що йде мова? Якщо, не дай Боже, уряд піде на поводу в так званих лібералів і почне застосовувати для підприємств теплокомуненерго газ за ринковою ціною, тарифи

на тепло стануть непідйомними, доб'ють споживачів і призведуть до революції в цій країні. Тому пропонується регулювати ціну на газ.

Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 273 авторства Олексія Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, стабільно 9.

Тепер поправка 274. Суть поправки дуже проста: заборонити включати витрати до тарифів, які виставляються споживачам, насамперед населенню та бюджетним підприємствам. Тобто заборонено включати понаднормативні витрати, пов'язані з втратами тепла, до структури тарифів. Про що йдеться? Нині немає жодного державного регулювання і контролю над цим сектором. Це було катастрофічно помилкове рішення, ухвалене ще попереднім урядом у 2019 році. На жаль, ваші уряди та НКРЕКП добили це. Як наслідок, сьогодні є можливість напихувати, вибачте, у тариф усе, що завгодно, – втрати в мережах по 25 відсотків, безгосподарність, крадіжки і так далі, – потім усе це рахувати як економічно обґрунтований тариф, а далі перекладати на бюджет оцю різницю в тарифах. Тупиковий підхід.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 274 авторства Олексія Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

ГЕРУС А.М. За, колеги, давайте підтримаємо. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голосуємо.

«За» – 13.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дивіться, нас уже 13. Сам голова комітету пан Герус підтримав цю поправку. Незрозуміло, чому ж на засіданні комітету він її не підтримав. Думаю, він пишався би в майбутньому, що таку поправку врахував, щоб захистити людей від понаднормативних витрат і втрат, які запихуються в тариф.

Поправка 275. Вона приблизно того самого змісту, але стосується лічильників. Про що йде мова? Коли пан Герус працював у НКРЕКП у 2014 році, було ухвалено рішення забезпечити стовідсоткове оснащення будівель вузлами обліку теплової енергії, хоча б загальнобудинковий зробити. Минуло понад

10 років, якщо бути точним, то 12, але досі стовідсоткового обліку немає навіть у Києві. Лічильниками тепла в Києві оснащено лише 85 відсотків будинків.

Ця поправка пропонує позбавити підприємство державної підтримки, якщо немає стовідсоткового обліку. Для стимулювання цього...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 275 авторства Олексія Юрійовича Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 11.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. На жаль. От пан Мотовиловець не підтримує мої поправки, тому валиться сьогодні голосування і реформа сектору теплопостачання. Чому так відбувається – не розумію. Мабуть, не вистачає знань.

Поправка 276. Ми нікуди від цього не дінемося, з вашим урядом чи після нього однаково буде повернуто державне регулювання секторів тепло- та водопостачання. Так робить уся Європа, починаючи з Польщі, Данії та країн Балтії тощо. Мова йде про те, що держава має контролювати і регулювати сектор природних монополій.

Так ось, поправка 276 про те, що право на постачання газу за пільговою ціною для виробництва тепла можуть отримувати лише ті підприємства, які розкривають через Регулятора всі свої таємниці, всі свої витрати, а головне – вони роблять модернізацію. Тоді держава іде їм назустріч і дає пільговий газ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 276 авторства Олексія Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Далі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Поправка 277. Вона стосується організації на підприємствах теплокомуненерго системи енергетичного менеджменту. Енергоменеджмент – це ключовий напрям, що має забезпечити модернізацію підприємств теплокомуненерго і допомогти їм впровадити енергоефективність, заощадження, енергозберігаючі технології та перехід на альтернативні види палива. Саме тому це має стати національним пріоритетом і бути обов'язковим для всіх підприємств як тепло-, так і водопостачання, щоб ми чітко розуміли, яка мета цієї модернізації. І це насамперед дасть змогу в майбутньому не підвищувати тариф і не гнобити НАК «Нафтогаз України» дешевими цінами.

Пропоную підтримати цю поправку і зробити енергетичний менеджмент обов'язковим на підприємствах теплокомуненерго.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Комітет не встиг виникнути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Михайловичу, будь ласка.

ГЕРУС А.М. Комітет не підтримав цієї поправки, але вона має логіку. Особисто я буду її підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 277 авторства Олексія Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 14.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Поправка 278. Вона тектонічна, глобальна, вкрай важлива. Мені соромно, що коли я зараз її зачитаю і ви її підтримаєте, буде лише 10–13 голосів, бо немає в залі достатньо народних депутатів. Ви позбавляєте українців прозорості діяльності підприємств теплопостачання, які потім, як наслідок, грабують їх.

Про що йде мова в цій поправці? Про обов'язковий щорічний незалежний фінансовий аудит підприємств теплокомуненерго. Це те, чого немає на жодному підприємстві, що в результаті дає можливість їм, вибачте, разом із місцевими «смотрящими» організовувати всілякі схеми пограбування споживачів.

Не розумію, як можна було не підтримати цієї поправки на засіданні комітету. Вона проста і банальна. Кожного року підприємство теплокомуненерго має проходити незалежний фінансовий аудит, а громада, споживачі, мають знати результати цього аудиту.

Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування тектонічну поправку 278 Олексія Кучеренка. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 13.

Рішення не прийнято.

Навіть тектонічність не спасає нас.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ви, безумовно, можете глузувати, але, ще раз повторюю, пане головуючий, катастрофа, що сьогодні є в секторі теплопостачання, і нерозрахунки за газ стають реальною загрозою для енергетичної безпеки. Мені просто шкода, що ви ні бельмеса в цьому не розумієте. Не ображайтеся, глузуйте далі.

Продовжую. Поправка 299 стосується розподілу витрат палива для когенерації між виробництвом теплової та електричної енергії. Спеціально кажу

для pana голови комітету. Андрію Михайловичу, ви ж маєте розуміти, що цей розподіл... Методикам, які діють, по 30 років. Вони дають можливість усі витрати перекладати на сектор теплопостачання і отримувати надприбутки від продажу та виробництва електроенергії. Як наслідок, з'явилися надприбутки від торгівлі електроенергією, а всі збиткові витрати на тепло лягають на бюджет. Саме це питання пропонувалося врегулювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 299 авторства Кучеренка. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 11.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Поправка 300. Вона по суті законопроект та принципова. Сподіваюся, що всі власники житла, всі голови ОСББ, члени ОСББ дуже добре мене зрозуміють.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зачекайте, Олексію Юрійовичу, поправка 300?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Так, поправка 300, три нуль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кажуть, що вона не ваша. Точніше, вибачте, вона врахована редакційно. Якщо ми зараз її провалимо, то вона буде відхилена. Давайте краще якусь наступну поправку.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А чого ми провалимо? У цій поправці чітка заборона. Вона врахована редакційно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, якщо ми зараз поставимо її на голосування для повного врахування, бо тільки так можна зробити, або в редакції комітету, то вона не набере 226 голосів, це моє припущення, яке ґрунтується на попередніх голосуваннях...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, давайте без голосування...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я прокоментую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 1 хвилина, з початку.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую за пропозицію. Про що йшлося, якби правильно все зробили. Категорично неприпустимо навіть розглядати можливість

фінансувати заходи із встановлення індивідуальних теплових пунктів за рахунок коштів тарифів на теплопостачання. Це просто принципово неможливо і суперечить суті та ідеології, бо підприємства теплопостачання мають постачати тепло, і тариф має бути спрямований лише на це. А індивідуальні теплові пункти – це частина внутрішньобудинкових мереж та інженерії, і вони повинні фінансуватися за рахунок абсолютно інших джерел. Взагалі заходи енергозбереження мають фінансуватися через відповідні фонди або гранти, або пільгові програми за кошти власників. Я просто хотів би, щоб усі зрозуміли, які помилки робляться. Не можна через тариф це фінансувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Відповідь від комітету для протоколу.

ГЕРУС А.М. Комітет не підтримав цієї поправки, тому що вважає, що це питання краще врегулювати в інший спосіб.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наступна поправка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. На жаль, відповідь ні про що. Слава Богу, такий закон, так само як і всі інші закони, що ви наприймали, не діятиме. Але всі ці питання вже буде вирішувати майбутній уряд, це однозначно.

Поправка 310 стосується заборони встановлювати або переглядати тарифи без затвердженої схеми теплопостачання. Пояснюю. Схема теплопостачання – це базовий документ, кондуїт для підприємств теплокомуненерго. Це так само, як генеральний план розвитку міста. Мета цієї поправки – стимулювати підприємства й органи місцевого самоврядування мати свою схему теплопостачання, тобто стратегічну програму розвитку та модернізації, на базі якої можна проводити удосконалення й хоч щось обраховувати, хоч якийсь економічно обґрунтований тариф. Не розумію, як комітет міг не підтримати цієї поправки. Прошу її підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 310 авторства Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 12.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, пане головуєчий. Поправка 351 про обов'язкове відокремлення (дуже улюблений нами всіма анбандлінг) діяльності з виробництва і постачання тепла. Пропонується в статті 21 жорстко визначити, що ці два види діяльності мають бути відокремленими. Сфера виробництва тепла є конкурентною, потрібно запровадити окремий фінансовий облік і ліцензування,

а сфера постачання тепла є природною монополією і має регулюватися згідно із Законом України «Про природні монополії». Це очевидні кроки, які треба було зробити вже давно, якби комітет і так звані міністри хоч щось розуміли в організації роботи підприємств теплокомуненерго.

Знов-таки не розумію, чому ця поправка не була підтримана профільним комітетом. Це свідчить, на жаль, про нерозуміння проблем сектору.

Прошу підтримати поправку 351.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 351. Комітет її відхилив. Олексій Юрійович Кучеренко пропонує її врахувати. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

Наступна поправка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую. Поправка 361. Вона дуже важлива, тому прошу уважно послухати. Вона стосується права споживачів на відокремлення від системи централізованого теплопостачання та перехід на індивідуальні системи опалення за умови, якщо в місті або на підприємстві відсутня затверджена схема теплопостачання або інвестиційна програма. Пояснюю. По суті, відбувається знущання над людьми. Вони кажуть, що підприємство не модернізується, не надає якісної послуги, тому люди просять дати їм можливість від'єднатися від централізованого теплопостачання і перейти на індивідуальне або автономне теплопостачання для того, щоб отримати цю послугу. Водночас ОМС цим не займаються, бо не мають коштів і спроможності, держава це не підтримує. Як результат, ми знущаємося над людьми, коли кажемо, що вони завжди будуть отримувати неякісну послугу з централізованого теплопостачання.

Прошу підтримати поправку 361.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 361 авторства Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ще одна дуже важлива поправка щодо проблеми, про яку ми говорили. Це поправка 617, що стосується заборони відкривати виконавчі провадження. Яка на сьогодні є проблема? З вини держави, уряду та законодавців, які, на превеликий жаль, ухвалили недолугі закони, не забезпечивши фінансування, створено борговий зашморг. Це дає можливість НАК «Нафтогаз України» через приватних виконавців відкривати виконавчі провадження, блокувати рахунки та списувати гроші, не даючи змоги підприємствам готуватися до зими. Поправка 617 пропонує заборонити відповідні дії з боку

НАК «Нафтогаз України». На жаль, попри всю мою повагу до НАК «Нафтогаз України», але заборонити, поки не буде розв'язана проблема різниці в тарифах і погашення боргів.

Ця поправка підтримана Асоціацією міст України, усіма профільними асоціаціями тощо. Не розумію, як її можна було не підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 617 авторства Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 12.

Рішення не прийнято.

Поправка не врахована.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане головуючий, тепер, по суті, буде моя остання поправка. Якщо ви приймете мою пропозицію, то я ще виступлю до 3 хвилин, щоб не затягувати час, бо маю близько сотні поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Домовилися.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це суттєва поправка, тому хочу її озвучити. Поправка 637 стосується списання штрафів і пеней, нарахованих на заборгованість підприємств теплокомуненерго, після погашення основного боргу за період 2021–2026 років. Пояснюю. За період, коли держава не виконувала свої зобов'язання перед ОМС і підприємствами теплокомуненерго, з якогось біса їм нарахували пені та штрафи. Вони не мають джерела, не закладені в тариф і взагалі ніколи не будуть погашені. Для них джерел немає, розумієте? І коли НАК «Нафтогаз України» вважає, що йому винні 150 мільярдів гривень, то нараховує ці пені та штрафи. Це повна маячня і дурниця. Тому пропонується раз і назавжди списати ці пені та штрафи і забути про це як кошмарний сон.

Прошу підтримати поправку 637.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 637 Олексія Юрійовича Кучеренка для її врахування. Комітет її відхилив. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Кучеренко, 3 хвилини. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую за конструктивізм. Тепер, шановні друзі, користуючись нагодою, ще раз наголошую, мені шкода, що в цьому залі немає міністра, який за свою каденцію хоч щось дізнався би про проблеми сфери теплокомуненерго, борги, тарифи, державне регулювання. Будемо сподіватися, що новий Прем'єр-міністр України... До речі, я з кандидатами мав розмову про це, так само як і з пані Прем'єркою, яка пішла з посади, годину витратив на те, щоб спробувати пояснити, що треба робити. На жаль, рік втратили в нікуди.

Але така доля. Однак доведеться «лікбез» цей проводити і з новим урядом, не знаю, з новим чи старим міністром, хто ним не був би.

Хочу сказати одне. Я особисто від імені команди фракції «Батьківщина» розглядав цей законопроект з гучною назвою – щодо підтримки розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання – як можливість уперше за сім років хоч щось корисне зробити для сектору теплопостачання. Повторюю для голови комітету, за моєю оцінкою, за сім років нічого для сектору теплопостачання не було зроблено. Навіть для сектору водопостачання останнім часом було щось зроблено, а для теплопостачання – нічого.

На превеликий жаль, цей процес набув деструктивного характеру. Слід віддати належне, що й міністерство зробило свій деструктивний внесок, тому що дуже хотіло виконати якісь КРІ з євроінтеграції, тому і протягує абсолютно пустий і нікчемний законопроект, щоб повісити якусь собі медальку. Повністю недолуга позиція. Прикро, але мої спроби на базі комітету дати новий імпульс для вирішення найболючіших питань сектору теплопостачання не мали успіху. Насамперед, мабуть, тому що, кажу чесно, і для голови комітету це десятий пріоритет, якщо порівнювати з енергоринком та іншими питаннями, і для членів комітету, які взагалі далекі від комуналки, хай не ображаються на мене інші члени, які сьогодні в залі.

Саме тому я переконаний, що ми мали всі підстави включити до цього законопроекту хоча б можливість розв'язання найболючіших проблем сектору, щоб нам було не соромно дивитися в очі і органам місцевого самоврядування, і споживачам, і керівникам підприємств, і всій Україні. На жаль, мої зусилля не підтримали члени комітету. Чому? Думаю, буде окрема розмова, ми до цього повертатимемося дуже довго.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Олексію Юрійовичу.

Чи є ще поправки на врахування, шановні колеги? Бачу, що в нас немає потенціалу.

Тоді, з вашого дозволу... *(Шум у залі)*. Це тільки завтра. Ні *(Шум у залі)*.

Герус, 3 хвилини. Будь ласка.

Дійсно, на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп обговорювався такий підхід до цього законопроекту.

ГЕРУС А.М. Ще є поправки на підтвердження. Прошу поставити на підтвердження поправки... *(Шум у залі)*. Тоді ставте ви, я не проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, по листах, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, від вас немає листа, є від Геруса. Лист тільки від Геруса. Вашого листа не бачу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас на три поправки раніше. Тоді почнемо. Андрію, будь ласка.

ГЕРУС А.М. Олексію Юрійовичу, у мене й у вас різні поправки. Пропоную поставити спочатку мої, бо вони навіть за нумерацією раніше. Дійдемо по черзі до тих, тоді будуть інші *(Шум у залі)*. Різні. У мене поправки 68, 72 тощо. А у вас, починаючи з поправки 1687 і далі. У мене ще поправки 81, 84, мої перші.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герус, 3 хвилини. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. На підтвердження поправки 68, 72, 81, 84, 86, 107, 198, 200, 202, 206, 210...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрію Михайловичу, будь ласка, можна вас на секунду?

ГЕРУС А.М. Поправки 86, 107, 198, 200, 202, 206, 210, 211, 213, 272, 295, 303, 409, 515, 519, 532, 1670, 1672, 1677, 1679. Крапка. Ці поправки прошу поставити на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте будемо по чергово їх ставити.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна нам перелік цих поправок? Є?

А ми пройшли всі поправки, які були на врахування, так? Усі, які на врахування, розглянули.

Тоді по чергово ставитиму поправки. Зараз, секунду, відкрию і подивлюся. Так, враховані поправки.

Поправка 68 – це та, автор якої Сірко, чи ні? Що скаже комітет?

ГЕРУС А.М. Комітет просить її підтримати. Комітет її врахував.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів.

Поправка 68 авторства Сірко. Комітет її врахував.

Ставлю на голосування це рішення комітету для підтвердження. Прошу голосувати, шановні колеги *(Шум у залі)*.

Зараз, ми проголосуємо, а тоді вже з процедури. Добре?
Чого ж ви не підтримуєте, Андрію?

ГЕРУС А.М. Підтримую, підтримую.

«За» – 9.
Рішення не прийнято.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення не прийнято.
Будь ласка, Олексію Юрійовичу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Шановний пане Голово, ми зараз якийсь цирк влаштуємо. Ставимо поправки на підтвердження в залі, де максимум уже менше десяти, думаю, вісім народних депутатів. Ми чітко розуміємо, що робимо, навіщо це робимо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наскільки я зрозумів...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Нам не соромно перед Україною, перед сектором теплопостачання, перед галуззю?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Юрійовичу, наскільки я зрозумів, ці поправки, до 1681, проголосуємо сьогодні, а завтра поставимо всі інші. Це за тим листом, що в мене є.

Ставлю на голосування поправку 72 авторства Юрченка для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

Там їх небагато, близько 20 поправок сьогодні.

«За» – 11.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 81 авторства Тимошенко для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 84 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 86 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Поправка 107 авторства Геращенко. Комітет її врахував.

Ставлю на голосування таке рішення комітету для підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 11.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 198 авторства Тимошенко та колег для підтвердження. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Дивіться, які фракції працюють. Видно, правда? Працює дві фракції.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 200 авторства Олексія Кучеренка для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 202 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 206 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 8.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 210 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 211 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 213 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 272 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 295 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 303 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 9.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 409 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 515 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 519 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 532 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1670 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1672 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування поправку 1677 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

І ставлю на голосування завершальну на сьогодні поправку 1679 для підтвердження. Комітет її врахував. Прошу голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, голосування поправок на сьогодні завершено. Завтра ми поставимо поправку 1681 та інші поправки на підтвердження і будемо голосувати законопроект у цілому.

Олександр Сергійовичу, ще два оголошення. Будь ласка.

КОРНІЄНКО О.С., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* У нас створюються міжфракційні депутатські об'єднання.

Відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення міжфракційного депутатського об'єднання «Українська тактична медицина: виробництво, стандарти, розвиток». Головою цього об'єднання обрано народного депутата Бондарєва Костянтина Анатолійовича. Вітаємо!

Також створено міжфракційне депутатське об'єднання «Гідність. Увага. Реінтеграція». Головою цього об'єднання обрано народного депутата України Богданця Андрія Володимировича. Вітаємо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Шановні народні депутати, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за роботу.

Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні.

Працюємо далі на благо України. Слава Україні!